

Årsrapport 2023

norsk
pasientskade-
erstatning

Innhold

I. Leders beretning	3
II. Introduksjon til virksomheten	5
Oppgaver.....	5
Verdier.....	5
Organisasjon.....	6
Slik er saksbehandlingen.....	7
Strategi for 2019-2024.....	8
III. Årets aktiviteter og resultater	9
1. Hovedmål.....	9
2. Styringsparametere.....	9
3. Andre prioriteringer.....	10
Produktivitet.....	14
Nøkkeltall.....	15
Organisasjonen og menneskene.....	17
IV. Styring og kontroll i virksomheten	20
V. Vurdering av framtidsutsikter	22
Året som har gått i Norsk pasientskadeerstatning	23
Koronavaksinesaker.....	23
Et stort digitalt løft.....	24
Pasientskadesaker i Høyesterett i 2023.....	25
Sakkyndigtjenester.....	27
Erstatningskrav fra pasienter etter kreftstudien Norwait.....	28
Faglige allmøter.....	28
Møte med mennesker i krise.....	28
Synlighet.....	29
Klarspråk.....	29
Norsk pasientskadeerstatning skal evalueres.....	29
Hvordan er det å jobbe i Norsk pasientskadeerstatning?.....	30
VI-A. Årsregnskap 2023 Norsk pasientskadeerstatning	32
VI-B. Årsregnskap 2023 Fond for pasientskadeordningen – offentlig helsetjeneste	46
VI-C. Årsregnskap 2023 Fond for pasientskadeordningen – privat helsetjeneste	53

I. Leders beretning

Hvordan møte mennesker i krise

Det er tungt å bli rammet av svikt som pasient og å kreve erstatning for det. Min jobb som direktør i NPE er å sørge for at alle blir møtt med respekt og verdighet. Både medhold og avslag skal formidles på en forståelig måte. Derfor fikk alle ansatte og sakskyndige en omfattende opplæring i bruk av klarspråk i 2023.

Kristin Cordt-Hansen

Hvordan møte mennesker i

krise var også tema for en samling for alle medarbeiderne. Både pasient- og brukerombud og leder for ADHD Norge gav nyttig innsikt i å lytte og være tydelig i dialogen med folk. Samtidig skal vi ta vare på medarbeidere som ofte står i krevende situasjoner – både menneskelig og faglig.

Jeg er opptatt av åpenhet i alle ledd; lytte til kritikk og gode råd fra erstatningssøkere og andre. Det handler ikke minst om å sørge for at vi kontinuerlig forbedrer oss og sikrer den beste kvaliteten på behandlingen av erstatningssøknader. Vi kan alltid bli bedre på å formidle informasjon enkelt og opplysende.

Åpenhet har også vært viktig i informasjonsarbeidet i 2023. For saker innen noen medisinske områder får nesten alle søkere avslag fordi de ikke møter kravene loven stiller for å få medhold. I samarbeid med pasientforeninger har vi styrket informasjonen om hva som skal til for å få erstatning.

2023 var et rekordår på godt og vondt. På alle områder innen behandlingen av erstatningssaker har vi oppnådd rekorder. Tallet på søknader økte med 11 prosent og det ble utbetalt mer enn noen gang til mennesker som er rammet av svikt i helsetjenesten. Vi behandlet også langt flere saker i 2023 enn i 2022. Antall årsverk har ikke økt, og det har betydd at hver enkelt saksbehandler har klart å behandle flere erstatningskrav enn før. Det er takket være et målrettet arbeid med å effektivisere behandlingen av sakene.

Kontinuerlig forbedring for å gjøre ventetiden for erstatningssøkere så kort som mulig har vært sentralt i utviklingen av digitale løsninger. I begynnelsen av året ble avtale gjort med leverandør av nytt saksbehandlingssystem. Mange i NPE er involvert i arbeidet med å forme digitale løsninger som kan bidra til en raskere behandling av erstatningskrav. Vi har også tatt i bruk robotteknologi for å øke effektiviteten. Det har blant annet bidratt til å gi mer informasjon til de som lurer på om de får erstatning av NPE.

Et pågående, stort digitalt løft og søknadsrekord gjorde 2023 til både et spennende og krevende år. Saksbehandlingstiden gikk fortsatt ned til tross for en stadig større strøm av saker.

Samtidig som vi må håndtere alle søknadene som kommer inn, må vi bruke tid og ressurser på å utvikle framtidsrettete digitale verktøy for å møte utfordringene med år etter år med søknadsvekst. Og det aller viktigste har vært og er å gi erstatningssøkere som opplever svikt i helsetjenesten den kvaliteten på tjenestene våre som de har krav på.

Kristin Cordt-Hansen
direktør

II. Introduksjon til virksomheten

NPE er en statlig virksomhet underlagt Helse- og omsorgsdepartementet. Vi behandler erstatningskrav fra pasienter som mener de har fått en skade etter behandlingssvikt i helsetjenesten.

Oppgaver

NPE har tre forskriftsfestede oppgaver.

Vi skal:

1. avgjøre om erstatningssøkere har krav på erstatning og fastsette størrelsen på erstatningen
2. bidra med statistiske data til kvalitetsforbedring og skadeforebyggende arbeid i helsetjenesten
3. informere om pasientskadeordningen til pasienter, helsetjenesten og publikum

Verdier

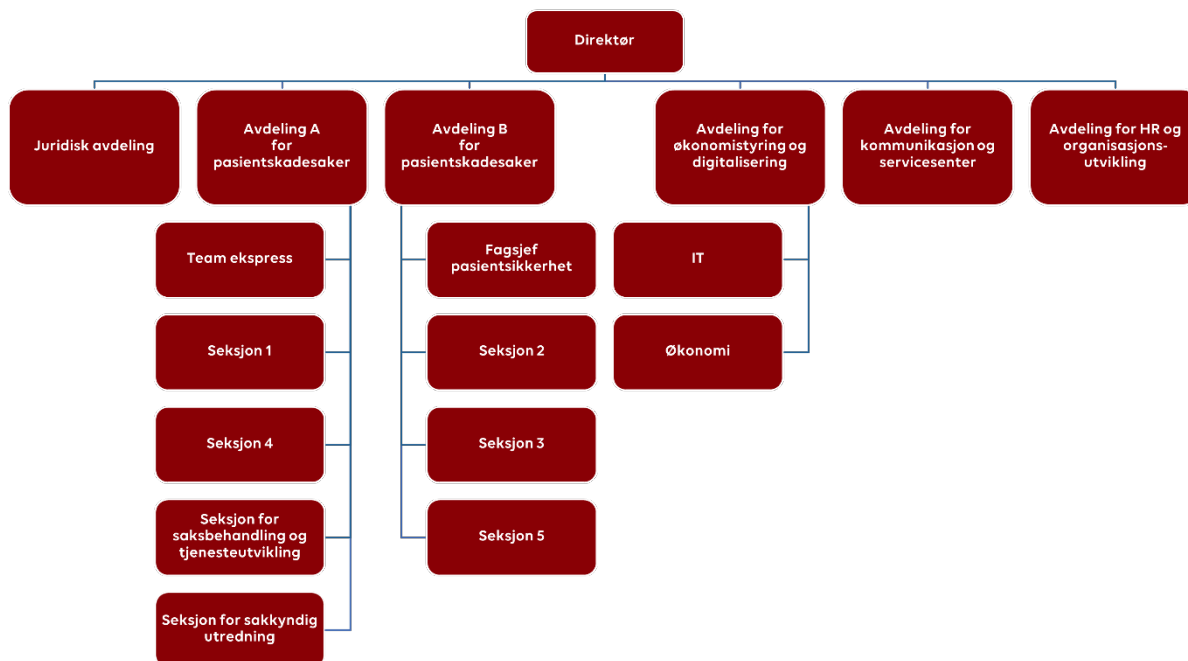
I arbeidet vårt legger vi vekt på disse verdiene:

Omtenkssom - Vi skal møte erstatningssøkeren med åpenhet, forståelse og respekt. Kontakten vår skal være personlig og vi skal gi individuell hjelp og oppfølging. Vi skal vise tiltro til erstatningssøkeren, slik at hen opplever trygghet og tillit.

Opplysende - Vi skal drive aktivt opplysningsarbeid om pasientskadeordningen. Virksomheten vår skal være synlig, lett tilgjengelig og godt kjent. Vi skal ha god og konstruktiv kommunikasjon med erstatningssøkere, helsetjenesten og andre aktører.

Kvalitetsbevisst - Alle nivåer i organisasjonen skal være preget av åpenhet, kompetanse og effektivitet. Dette skal gi erstatningssøkerne et riktig og raskt resultat.

Organisasjon

Slik er saksbehandlingen

Slik er saksgangen fra NPE mottar søknad om erstatning og fram til saken er ferdigbehandlet:

Vi mottar krav om erstatning og henter inn relevant informasjon

Etter at vi har mottatt søknad om erstatning, henter vi inn uttalelse fra behandlingsstedet der erstatningssøker mener skaden skjedde. Vi innhenter også annen relevant dokumentasjon, som pasientjournaler og lignende. Erstatningssøker får kopi av uttalelsen fra behandlingsstedet og har mulighet til å kommentere denne.

Saksbehandler utreder saken

Saksbehandleren ser på dokumentasjonen vi har fått inn og innhenter mer informasjon om nødvendig. De viktigste dokumentene i saken er erstatningssøkers innspill, pasientjournal, behandlingsstedets uttalelse og sakkyndiges vurdering av saken.

Erstatningssøker blir orientert om hva som skjer underveis i saken. Erstatningssøker kan selvsagt også ta kontakt med saksbehandleren sin, hvis hen lurer på noe eller har nye opplysninger i saken.

Vurdering av de medisinske problemstillingene i saken

Vi innhenter medisinsk sakkyndig vurdering i de fleste sakene. Den sakkyndige skal ut fra sin faglige bakgrunn som spesialist gi en vurdering av behandlingen og oppfølgingen pasienten har fått.

Saksbehandleren utreder om erstatningssøker har krav på erstatning eller ikke.

Beregning av erstatning

Hvis erstatningssøker har rett til erstatning, beregner vi størrelsen på erstatningen. I denne fasen av saksbehandlingen trenger vi vanligvis innspill og informasjon fra søkeren.

Vi fastsetter erstatningen ut fra erstatningssøkers konkrete situasjon, slik at nåværende og framtidige økonomiske tap blir dekket. Erstatningen skal dekke tapene erstatningssøker har fått som følge av skaden, og som ikke blir dekket av eventuelle trygdeytelser, sykepenger og lignende.

Målet er at erstatningssøker skal ha tilnærmet den samme økonomiske situasjonen som før skaden.

Strategi for 2019-2024

Strategisk hovedmål:

Vi skal redusere saksbehandlingstiden ved å forenkle måten vi jobber på.

Satsingsområde 1:

Vi bruker tiden effektivt

Dette gjør vi gjennom å:

- prioritere arbeidsoppgaver og utviklingstiltak som gir verdi
- effektivisere hvert ledd i saksbehandlingen av pasientskader
- effektivisere arbeidet i alle enheter
- gi brukerne ansvar for å bidra mer i søknadsprosessen
- skape en åpen samarbeidskultur

Satsingsområde 2:

Vi bruker kompetansen vår innovativt og løsningsorientert

Dette gjør vi gjennom å:

- utvikle kompetansen og dele kunnskap på en systematisk måte
- skape en kultur for å gi og ta imot tilbakemeldinger
- ta lederrollen, være modige i endringsarbeid og ledelse
- aktivt få fram innovative tiltak
- bygge kompetansen vi trenger i framtiden

Satsingsområde 3:

Vi har effektive og målrettede beslutningsprosesser

Dette får vi gjennom å:

- styrke beslutningsdyktigheten hos saksbehandlerne
- delegerer oppgaver og beslutninger
- kommunisere beslutninger klart og tydelig

Satsingsområde 4:

Vi bruker gode digitale verktøy

Dette gjør vi gjennom å:

- forenkle dagens løsninger
- bygge digital kompetanse
- ta i bruk nye digitale verktøy

III. Årets aktiviteter og resultater

Fra tildelingsbrevet for 2023 fra Helse- og omsorgsdepartementet:

1. Hovedmål

«Rask og god saksavvikling skal ha høyeste prioritet i Norsk pasientskadeerstatnings arbeid.

Balansen mellom grundighet og tidsbruk skal vurderes kontinuerlig.»

2. Styringsparametere

- «85 prosent av sakene der erstatningssøkeren er tilkjent erstatning (medholdssakene) skal være ferdigbehandlet innen det har gått 24 måneder. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for disse sakene skal ikke overstige 14 måneder.»

Resultater:

Vi oppfylte begge målsettingene. 89 prosent av disse sakene ble avsluttet innen 24 måneder og gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 12,6 måneder (377 dager).

-
- «90 prosent av sakene der erstatningssøkeren ikke tilkjennes erstatning (avslagssakene) skal være ferdigbehandlet innen det har gått 12 måneder. Gjennomsnittlig saksbehandlingstid for disse sakene skal ikke overstige 6,5 måneder.»

Resultater:

88 prosent av disse sakene ble avsluttet innen 12 måneder og gjennomsnittlig saksbehandlingstid var 6,6 måneder (198 dager). Det er et resultat som er marginalt utenfor målsettingen.

-
- «NPE skal i 2023 ikke ha saker som har vært under ansvarsvurdering lengre enn to år. Videre skal under fem prosent av de løpende beregningssakene ha vært under beregning over to år.»

Resultater:

Ved årets avslutning hadde vi ni saker som hadde vært under ansvarsvurdering lengre enn to år.

Vi hadde ved utgangen av året 35 saker som har vært under beregning over to år. Det utgjør 5,5 prosent av alle løpende beregninger og er et resultat utenfor målsettingen.

Vi kom altså ikke helt i mål med denne målsettingen. Sakene var imidlertid nøye vurdert med hensyn til om vi – uten å gå på akkord med tilstrekkelig kvalitet – kunne avslutte dem før årsskiftet. Konklusjonen var nei. Det er krevende å treffe presist på målsettinger som dette fordi vi må ta hensyn til om den enkelte saken

faktisk er moden for avgjørelse. Under denne forutsetningen er vi komfortable med måloppnåelsen.

3. Andre prioriteringer

- «NPE skal fortsette arbeidet med utnyttelse av etatens erfaringsmateriale i kvalitetsutvikling og skadeforebyggende arbeid.»

Resultater:

NPE sitter på et omfattende statistisk materiale som vi blant annet gjør tilgjengelig i helsetjenestens arbeid med kvalitetsutvikling og pasientsikkerhet.

I 2022/2023 gjennomførte vi en undersøkelse hvor vi så på samsvar mellom saker som har fått medhold og saker som er meldt inn lokalt på sykehusene som avvikshendelser. I gjennomsnitt ble 39 prosent av sakene funnet. Tilsvarende tall fem år tilbake var 33 prosent. Undersøkelsen setter søkelys på at uønskede pasienthendelser bør meldes i større grad enn det gjøres i dag. På den måten blir det mulig for helsetjenesten å jobbe mer systematisk for å forebygge pasientskader.

I tillegg er det skrevet viktige publikasjoner og masteroppgaver om pasientskader meldt i NPE. Der har man blant annet sett på geografiske forskjeller i antall pasientskader, og dermed også indirekte forskjeller i kvaliteten på helsetjenesten i de ulike områdene.

NPE har et eget statistikkmiljø som sammenstiller statistikk til bruk internt og eksternt. I 2023 håndterte vi 289 henvendelser om statistikk. Det var en økning på 21 prosent sammenliknet med 2022. De største gruppene er informasjon/statistikk til interne brukere, pressehenvendelser og informasjon/statistikk til forskere/studenter. Helsetjenesten fikk statistikk til kvalitetsarbeid og undervisning innen blant annet kirurgi, legemiddelhåndtering og anestesi.

Gjennom året jobbet vi med å utvikle en portal hvor interne og eksterne brukere selv kan hente oppdatert statistikk. Portalen blir lansert i 2024.

-
- «NPE skal fortsette arbeidet med å følge opp Riksrevisjonens rapport om saksbehandlingstidene innenfor saksbehandlingsområdet, jf. Dokument 1 for 2019, inkludert å gjennomføre felles prosjekter med Helseklage.»

Resultater:

NPE har fulgt opp Riksrevisjonens påpekninger gjennom egne tiltak og samarbeid med Helseklage. Gjennomførte og planlagte tiltak er sammenstilt i en felles rapport som ble oversendt til Helse- og omsorgsdepartementet høsten 2023. Etatene jobber videre med å forenkle og effektivisere saksbehandlingen.

I tiden fra Riksrevisjonen leverte sin rapport høsten 2019 og til utgangen av 2023 har saksbehandlingstidene i NPE blitt betydelig redusert:

	September 2019	Desember 2023	Reduksjon i antall dager	Prosentvis reduksjon
Fra søknad til avslagsvedtak	250 dager	198 dager	52 dager	21 prosent
Fra søknad til vedtak om rett til erstatning og erstatningens størrelse	667 dager	377 dager	290 dager	43 prosent

- «Statlige virksomheter skal ha lærlinger knyttet til seg der antallet lærlinger skal stå i et hensiktsmessig i forhold til størrelsen på virksomheten. Virksomheter med mer enn 75 ansatte skal til enhver tid ha minst én lærling, og større virksomheter bør ha ambisjon om flere enn en lærling. NPE skal også hvert år vurdere om det er mulig å tilby opplæring i nye lærefag og om tallet på lærlinger kan økes. Alle statlige virksomheter skal være tilknyttet opplæringskontoret OK stat eller et annet opplæringskontor. I tillegg ber vi om at NPE arbeider for å ta imot studenter i praksis i tråd med intensjonene i arbeidslivsrelevansmeldingen. I årsrapporten for 2023 skal virksomheten rapportere følgende: Antallet lærlinger, om det er vurdert å øke antallet lærlinger og eventuelt innenfor hvilke fag samt hvilket opplæringskontor virksomheten er tilknyttet. Etaten skal også rapportere på arbeidet med å ta imot studenter i praksis. Virksomheter som ikke har oppfylt kravene, må forklare årsaken til dette og hva de har gjort for å oppfylle kravene.»

Resultater:

Vi har kartlagt muligheten for å ta inn lærling i ett eller flere fag. Vi har hatt løpende dialog med opplæringskontoret for statlige virksomheter (OK stat) og brukt deres kartleggingsverktøy. Resultatet av dialogen er at NPE ikke kan oppfylle læreplanen innen aktuelle fagområder som service og administrasjon, IT-utvikling og -drift, mediedesign og innholdsproduksjon. I NPE er utdanningsnivået høyt med mange spesialiserte oppgaver. I tillegg er mange aktuelle oppgaver flyttet ut, jf. konsernmodellen hvor dokumentasjonsforvaltning/arkiv og IT-drift og brukerstøtte er flyttet til Norsk helsenett SF. Vi vil vurdere om vi eventuelt kan samarbeide med en annen statlig virksomhet om å tilby lærlingplass.

- «NPE skal arbeide for å redusere konsulentbruken på områder der det ligger til rette for å nytte interne ressurser og kompetanse. Utover informasjons- og holdningskampanjer skal tjenester fra kommunikasjonsbransjen som hovedregel ikke benyttes. Etaten skal i årsrapporten for 2023 rapportere om konsulentbruken, under dette om iverksatte tiltak og konkrete resultat i arbeidet med å følge opp fellesføringen. Dersom det er fagområder og/eller kompetanseområder i virksomheten der en i særlig grad bruker konsulenter, skal bakgrunnen for dette omtales nærmere. Virksomheten skal som en del av rapporteringen også gi en overordnet omtale av ev. kjøp av konsulenttjenester fra kommunikasjonsbransjen (alle typer kommunikasjonstjenester) i 2023 og opplyse om totalbeløp for kjøp av slike tjenester.»

Resultater:

	Regnskap 2023	NHN - konsulent-tjenester konsernmodell	Sakkyndig-tjenester	Betaling for journalkopi (refusjon)	Konsulenter IT	Konsulenter IT viderefakturert Helseklage	Rekrutterings-bistand	Regnskap / lønn / DFØ	Øvrige
670 - Konsulenttjenester innen økonomi, revisjon og juss	254 188	0	0	0	0	0	0	254 188	0
671 - Konsulenttjenester til utvikling av programvare, IKT-løsninger mv.	25 259 081	6 465 669	0	0	10 664 002	8 129 410	0	0	0
672 - Konsulenttjenester til organisasjonsutvikling, kommunikasjon mv.	376 086	0	0	0	0	0	308 801	0	67 285
673 - Andre konsulenttjenester	5 875 514	4 970 268	0	0	0	883 371	0	3 565	18 310
674 - Innleie vikarer	551 570	0	0	0	0	0	0	551 570	0
675 - Kjøp av tjenester til løpende driftsoppgaver, IKT	27 300 620	25 322 747	0	0	891 642	1 086 231	0	0	0
676 - Kjøp av lønns- og regnskapstjenester	305 066	0	0	0	0	0	0	305 066	0
678 - Kjøp av andre fremmede tjenester	33 720 984	0	33 715 404	0	0	0	0	0	5 580
679 - Kjøp av andre fremmede tjenester, fortsettelse	13 820 077	0	13 166 552	626 190	0	0	0	0	27 335
Sum 67	107 463 186	36 758 684	46 881 956	626 190	11 555 644	10 099 012	308 801	1 114 389	118 510
687 Leder og fagveilederutvikling - interne kurs	554 373	0	0	0	0	0	0	0	554 373
Totalt	108 017 559								

Som tabellen viser, er størsteparten av NPEs konsulentbruk knyttet til sakkyndigtjenester og tjenester fra NHH. Dette er tjenester vi i liten grad kan påvirke uten at det går ut over driften og saksbehandlingen vår.

Konsulentbruken på IT-området henger sammen med arbeidet med å modernisere de digitale løsningene våre, jf. omtale andre steder i årsrapporten. Vi har de siste årene ønsket å styrke vår egen bemanning på dette området, blant annet for å redusere konsulentbruken. Det har imidlertid være veldig krevende i et marked med svært etterspurt arbeidskraft og høye lønnsforventninger blant IT-medarbeidere. Vi har gjennomført flere tilsettingsprosesser uten resultat, og har derfor vært nødt til å skaffe kompetanse og kapasitet i form av ekstern konsulentbistand i stedet. Selv om markedet kan se ut til å endre seg noe nå, vurderer vi at det ikke er realistisk å redusere konsulentbruken i særlig grad på dette området i den nærmeste tiden. Dette henger også sammen med at vi er midt i et ressurskrevende prosjekt på IT-området.

Konsulentbruken knyttet til rekruttering er lav. Vi bruker stort sett egne krefter til rekruttering, men bruker bistand i enkelte tilfeller, typisk til lederstillinger og spesialiserte funksjoner på IT-området. Vi vil vurdere om det er hensiktsmessig å redusere denne bistanden.

Konsulentbruken til regnskaps- og lønnstjenester er lav, og i liten grad mulig å påvirke for oss.

Vi har benyttet kommunikasjonstjenester for 50 000 kroner i 2023. Dette er utgifter til pressebilder og oversettingstjenester.

-
- «Virksomhetene skal vurdere mulighetene for desentralisert arbeid og legge til rette for dette der det er formålstjenlig. NPE skal i årsrapporten redegjøre for sin vurdering av mulighetene for desentralisert arbeid, omfang og bruk av desentralisert arbeid og erfaringene med dette. Dersom virksomheten ikke har hatt vekst i desentralisert arbeid eller dersom bruken har gått ned, skal det redegjøres særskilt for årsakene til dette.»

Resultater:

Vi er positive til å gi muligheten til desentralisert arbeid, og vurderer dette ved utlysning av nye stillinger. Da vurderer vi økonomiske konsekvenser, opplæringsbehov, oppgavens karakter og leders mulighet for personaloppfølging i hvert enkelt tilfelle. NPE har over flere år lagt til rette for tidsavgrenset desentralisert arbeid for medarbeidere som har ønsket dette. Vi startet den systematiske vurderingen knyttet til nye stillinger mot slutten av 2023. Dette har så langt ikke medført endring i antall medarbeidere som arbeider desentralisert.

- NPE skal i henhold til pkt. 2.4 i Bestemmelser om økonomistyring i staten etablere dokumentert internkontroll tilpasset risiko og vesentlighet.»

Resultater:

Se punkt IV. Styring og kontroll.

Produktivitet

	2021	2022	2023
Produuerte saker	8 739	8 798	9 747
Årsverk	146,2	137,8	142,7
Produktivitet	59,8	63,8	68,3

Vi beregner produktiviteten som antall produserte pasientskadesaker per årsverk.

Produuerte saker er summen av medhold, avslag, saker hvor det blir utbetalt erstatning, avviste og henlagte saker.

Årsverk tilsvarer faktiske årsverk i NPE i perioden 01.01.2023 til 31.12.2023. Årsverk som er knyttet til NPEs forvaltning og utvikling av IT-systemer i Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten er trukket ut.

Nøkkeltall

NPE totalt	2022	2023
Mottatte erstatningskrav	7 079	7 863
Medhold	1 479	1 592
Avslag	3 590	4 174
Medholdsandel	29 %	28 %
Erstatningsutbetalinger fra NPE totalt, inkl. særskilte tilskudd – mill. kroner	1 114	1 407

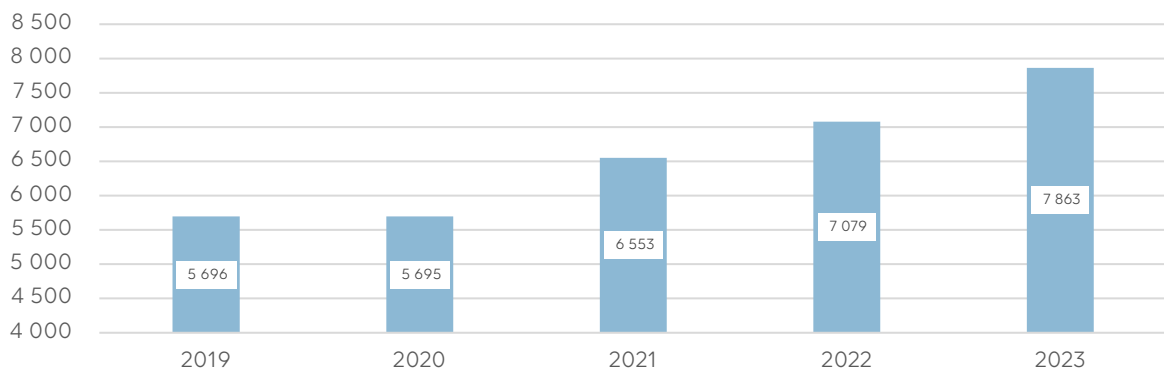
Offentlig helsetjeneste	2022	2023
Mottatte erstatningskrav	5 653	5 880
Medhold	1 142	1 011
Avslag	2 839	3 232
Medholdsandel	29 %	24 %
Erstatningsutbetalinger – mill. kroner	1 007	1 296

Privat helsetjeneste	2022	2023
Mottatte erstatningskrav	830	1 223
Medhold	238	337
Avslag	345	357
Medholdsandel	41 %	49 %
Erstatningsutbetalinger – mill. kroner	54	78

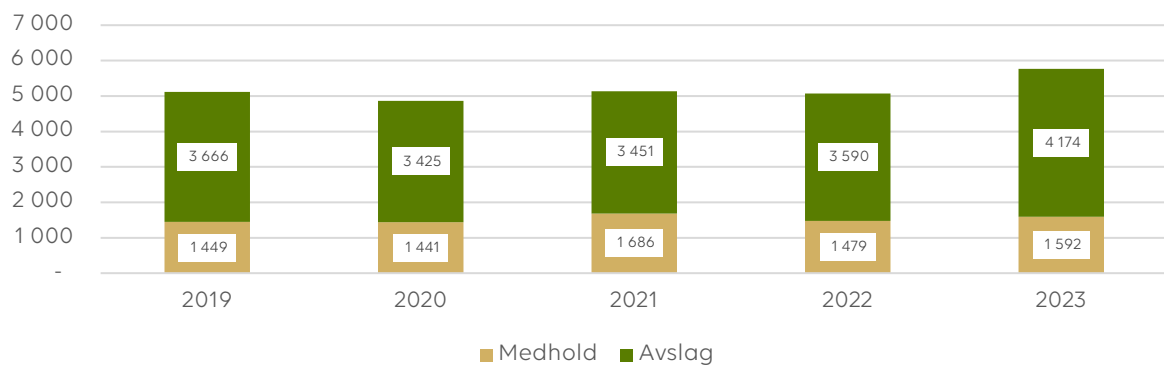
Særskilte tilskudd	2022	2023
Mottatte erstatningskrav	544	702
Medhold	97	242
Avslag	335	534
Medholdsandel	22 %	31 %
Erstatningsutbetalinger – mill. kroner	53	33

Legemiddelsaker	2022	2023
Mottatte erstatningskrav	52	58
Medhold	2	2
Avslag	71	51
Medholdsandel	3 %	4 %
Erstatningsutbetalinger fra legemiddelselskaper (ikke NPE) – mill. kroner	-	3

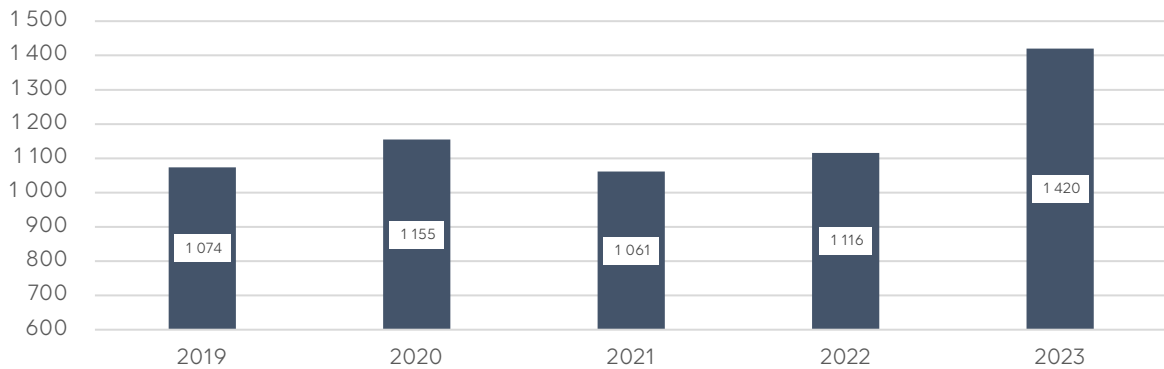
Mottatte erstatningskrav - antall

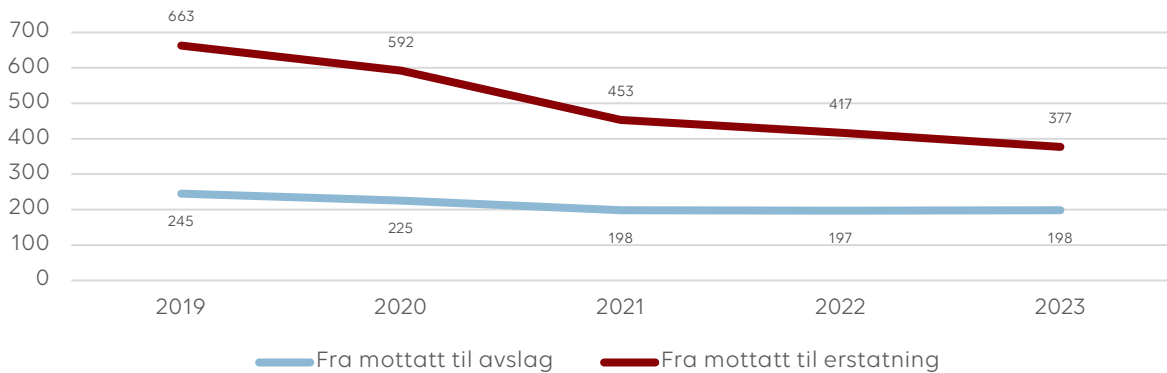
Vedtak - antall

Erstatningsutbetalinger fra NPE - mill. kroner

Tidsbruk saksbehandling - dager

Organisasjonen og menneskene

Antall ansatte og årsverk

Antall ansatte ved utgangen av 2023: 165

Utførte årsverk i 2023: 147,4

(Inkludert 4,7 årsverk til IT-tjenester og anskaffelser som vi utfører for Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten.)

Utskifting

Andel ansatte som sa opp stillingen sin i NPE i 2023 var på 10,3 prosent.

Tilsvarende tall for foregående år:

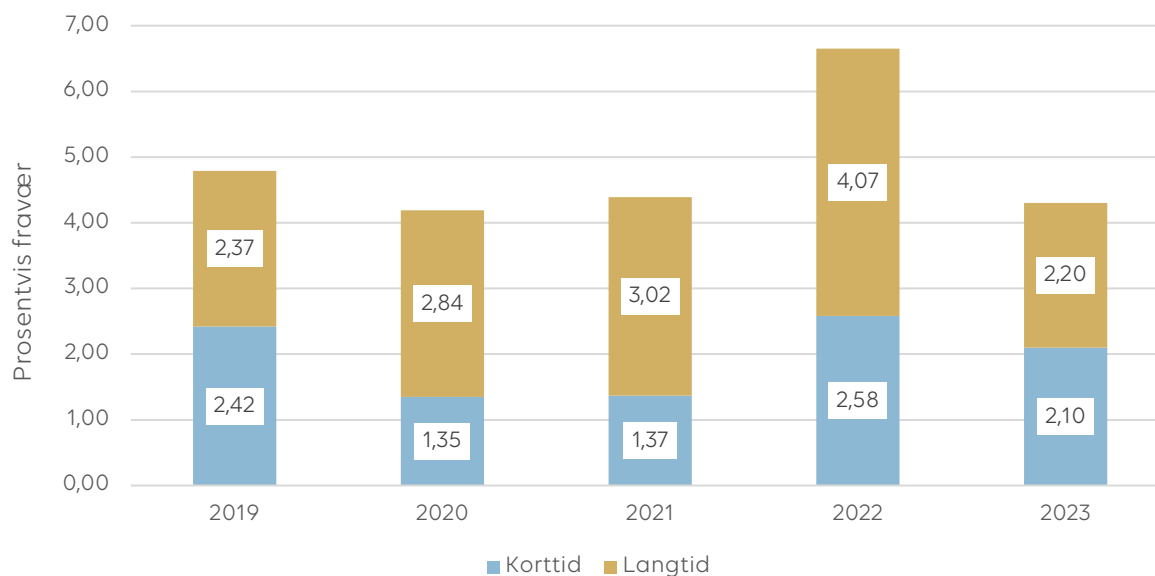
- 2022: 5,7 prosent
- 2021: 8,5 prosent
- 2020: 4,9 prosent

Sykefravær

Totalt var fraværet i 2023 på 4,3 prosent, en nedgang på 2,4 prosentpoeng sammenliknet med 2022.

Sykefraværet var i 2023 tilbake på om lag samme nivå som før pandemien.

Sykefraværsutviklingen i NPE

Oppfølging av aktivitets- og redegjøringsplikten som følger av likestillings- og diskrimineringsloven

Tall per 31.12.2023	Kvinner (prosent)	Menn (prosent)
Fordeling i den totale arbeidsstokken	75	25
Kjønnsfordeling blant alle lederne	78	22
Fordeling av lønn utbetalt i 2023	73	27

Vi har dialog med tillitsvalgte i virksomheten om spørsmål knyttet til likestillings- og diskrimineringsloven. Vi har diskutert mulige årsaker der hvor vi ser lønnsforskjeller i ulike stillingskategorier. Partene er enige om at det er vanskelig å lese ut en lønnsdiskriminering basert på kjønn i disse tallene.

Partene er også enige om at ufrivillig deltid ikke er et problem i NPE.

Det er ingen midlertidig ansatte i NPE ved årsskiftet.

- Andel i foreldrepermisjon (hele året): ti kvinner og fire menn, som er en andel på 8,48 prosent.

Erfaringsmessig er det stor overvekt av kvinner som søker stilling i NPE, ikke minst innenfor hovedkategorien av ansatte som er saksbehandlere av pasientskadesaker. Dette til tross for at vi oppfordrer alle kvalifiserte kandidater til å søke, uavhengig av kjønn. Vi legger selvsagt overordnet til grunn at kandidatene oppfyller kvalifikasjonsprinsippet ved ansettelser i det offentlige.

Vi har for tiden fem medarbeidere som er ansatt i deltidsstilling, alle etter eget ønske. Ved ledighet i stillingskategorier hvor vi har ansatte på deltid, tilbys disse økning til full stilling før stillingen blir lyst ut.

Kompetanseutvikling

Vi har gjennomført et lederutviklingsprogram for å styrke og videreutvikle den generelle lederkompetansen i virksomheten. Programmet omfattet alle ledere, men med noe differensiering ut fra nivå og problemstillinger. Programmet hadde fokus på ledelse som et praktisk fag. Et annet formål var å gi lederne oppdatert kunnskap fra forskning på ledelsesområdet.

Opplegget bestod i samlinger med ekstern bistand der lederne fikk praktiske øvelser for å utvikle trygghet i eget lederskap, styrke samspillet i gruppen de er ansvarlig for mv.

Parallelt har vi også gjennomført utviklingsprogram for fagveilederne og fagrådgiverne med fokus på veilederrollen. Fagveilederne/fagrådgiverne har en viktig rolle som motivatorer og instruktører for saksbehandlerne. Formålet med programmet har vært å gi mulighet til å trene på ferdigheter og å bevisstgjøre på egen atferd.

Målet er at fagveiledere og fagrådgivere skal bli bedre i stand til å kunne gi faglig veiledning og pedagogisk tilbakemelding på en måte som styrker kompetansen hos saksbehandlerne våre. Det er også gitt oppdatering av kunnskap og påfyll fra forskning

innen aktuelle områder som kommunikasjon, veiledning, pedagogikk og kunnskapsoverføring.

Opplæringspakken vår er oppdatert for å sikre at nyansatte får nødvendig introduksjon og opplæring slik at de kommer raskt inn i saksbehandlingsoppgavene.

Vi vil videreføre og utvikle arbeidet med kompetansestrategien vår ved å kartlegge nåværende kompetanseprofil, identifisere kompetansegap, prioritere opplæringstiltak og sikre våre fremtidig kompetansebehov. Dette skal vi koble til strategien vår og til mål frem i tid.

IV. Styring og kontroll i virksomheten

Instruks for virksomheten

Helse- og omsorgsdepartementet har fastsatt tre instruks for NPE: «Instruks for Norsk pasientskadeerstatning», «Instruks for fond for pasientskadeordningen – offentlig helsetjeneste» og «Instruks for fond for pasientskadeordningen – privat helsetjeneste».

«Instruks for fond for pasientskadeordningen – offentlig helsetjeneste» er oppdatert i forbindelse med at ordningen med innkreving av egenandeler fra helseforetak i offentlig helsetjeneste ble avviklet med virkning fra 1. januar 2022.

Lønns- og regnskapstjenester

NPE bruker Direktoratet for forvaltning og økonomistyring (DFØ) som leverandør av lønns- og regnskapstjenester etter en fullservicemodell. Vi bruker DFØs løsninger for lønn, regnskap og fakturahåndtering. Vi benytter Økonomiinfo fra DFØ for rapportering av regnskapstall.

Vi har avtale med skatteetaten om oppfølging av tilskuddspliktige virksomheter i privat helsetjeneste.

Styring og kontroll

NPE utarbeider årlig virksomhetsplan for virksomheten. Den følger strukturen i strategien vår og inneholder mål fra tildelingsbrevet og andre sentrale oppgaver. Ledelsen har regelmessige gjennomganger av resultater og status på tiltakene i virksomhetsplanen. Ledelsen har også regelmessige gjennomganger av budsjett og regnskap. Disse gjennomgangene følger et fast årshjul, som også inkluderer rapporteringer til Helse- og omsorgsdepartementet, risikovurderinger mv.

Vi rapporterer på prioriteringer, resultatmål, nøkkeltall og budsjett til Helse- og omsorgsdepartementet etter fastlagte rutiner. Direktøren delegerer budsjettmidler internt i virksomheten gjennom disponeringsskriv til budsjettansvarlige ledere.

NPE har etablert et system for risikovurdering og -oppfølging. Vi følger der spesielt opp de viktigste målene i strategien og virksomhetsplanen vår i tillegg til økonomiforvaltningen.

Vi har vurdert behovet for egen internrevisjon, jf. rundskriv R-117 av 11.12.2020 fra Finansdepartementet. Vi vurderer det slik at det ikke er behov for å etablere slik revisjon nå, men at det er naturlig å vurdere behovet hvert tredje år og ved betydelige endringer i virksomheten, rammebetingelser mv.

Vi har rutiner for varsling etter arbeidsmiljøloven.

Informasjonssikkerhet og personvern

NPE håndterer en stor mengde sensitive personopplysninger. Vi er opptatt av å håndtere opplysningene på en trygg og forsvarlig måte. Informasjonssikkerhet og personvern har høy prioritet hos oss.

Vi har rutiner for oppfølging av krav i personvernlovgivingen/General Data Protection Regulation (GDPR), og en egen funksjon som personvernombud.

Vi har etablert et system for informasjonssikkerhet og personvern (ISMS) og har funksjon som informasjonssikkerhetsleder. Vi har utarbeidet og oppdatert styringsdokumenter og rutiner, og har gjennomført risiko- og sårbarhetsanalyser (ROS) og vurdering av personvernkonsekvenser (DPIA) på aktuelle områder.

Vi har rutiner for varsling og oppfølging av avvik innen informasjonssikkerhet og personvern.

Vi har et godt samarbeid med Norsk helsenett SF (NHN) knyttet til IT-sikkerhet og har god nytte av NHNs kompetanse og rolle på området.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

NPE har et internkontrollsystem for å følge opp HMS-lovgivingen. Vi har arbeidsmiljøutvalg, verneombud og er knyttet til bedriftshelsetjeneste. Vi har rutiner for å ta vare på sikkerheten for de ansatte i dialogen med brukerne våre.

Norsk helsenett SF (NHN) bistår og gjennomfører anskaffelser for NPE. NHN forholder seg til kravene som blir stilt til offentlige myndigheter om å motvirke arbeidslivskriminalitet og sikre at leverandører følger lover og regler.

Miljøledelse

NPE er en kontorvirksomhet som ikke påvirker det ytre miljøet i særlig grad.

Vi ønsker å være en miljøbevisst virksomhet, og følger opp arbeidet med miljøledelse gjennom årlige gjennomganger av status og prioriteringer i ledelsen.

V. Vurdering av framtidutsikter

Vi vurderer at vi i utgangspunktet har god evne til å nå målene våre og levere gode resultater framover. Samtidig vil noen områder kunne påvirke resultatene:

Sakstilgang

Om antallet nye saker fortsetter å øke, vil det få konsekvenser for hvor mange saker vi kan behandle og for den samlede saksbehandlingstiden hvis ikke saksbehandlingsskapasiteten vår økes.

NPE som en attraktiv arbeidsplass

Om vi ikke klarer å være en attraktiv arbeidsplass, der vi tiltrekker oss, tar vare på og utvikler medarbeidere og kompetanse, vil vi få utfordringer med å nå målene våre. Derfor er vi opptatt av å opprettholde et godt arbeidsmiljø og å utvikle kompetansen hos medarbeidere og ledere. Vi har også oppmerksomhet på og jobber for at NPE skal kunne tilby konkurransedyktig lønn.

Budsjett

Om vi har stramme budsjetttrammer, vil det påvirke driften og utviklingen av organisasjonen og tjenestene til brukerne våre. Vi er opptatt av effektiv utnyttelse av ressursene våre, og gjør nødvendige og krevende prioriteringer når budsjettsituasjonen krever det. Det er samtidig viktig for oss å synliggjøre konsekvensene av krevende budsjetttrammer.

Tilstrekkelig tilgang på sakkyndige

For å holde tempoet i saksbehandlingen oppe, er det viktig å ha god tilgang på sakkyndige innenfor alle medisinske spesialiteter. Hvis tilgangen blir dårligere, vil det påvirke produksjonen og saksbehandlingstiden vår. Sakkyndigtjenester utgjør en betydelig del av budsjettet vårt, og vi er opptatt av at ressursene utnyttes på en god og effektiv måte.

Evnen vår til å utvikle organisasjonen videre

Vi opplever klare forventninger til effektivisering og utvikling av tjenestene våre, blant annet gjennom digitalisering. Om vi ikke klarer å utvikle organisasjonen og tjenestene, vil det påvirke resultatene og omdømmet vårt. Vi må derfor prioritere utviklingsarbeidet i parallell med øvrige aktiviteter og oppgaver. I 2024 vil særlig arbeidet med nytt saksbehandlingssystem og tilhørende digitale løsninger stå sentralt. Det er et nødvendig arbeid som vil trekke personalressurser og budsjettmidler fra andre oppgaver. Vi vil også sette av ressurser til arbeidet med evalueringen av pasientskadeordningen.

Vi kan ikke se andre større områder som vil kunne hindre eller avgrense evnen vi har til å løse samfunnsoppdraget vårt på en tilfredsstillende måte.

Når det gjelder hvordan vi vil møte utfordringene framover, viser vi ellers til informasjon om strategien vår for 2019 – 2024.

Året som har gått i Norsk pasientskadeerstatning

Koronavaksinesaker

Også i 2023 har NPE mottatt mange erstatningssøknader knyttet til koronavaksineringen. Det er et stort spenn i hva erstatningssøkerne rapporterer at plagene handler om, alder, kjønn og bosted. Noen rapporterer om nye plager, andre om forverring av tidligere plager. Det er også stor variasjon i hvilket tap de mener de er blitt påført, og om de opplever at plagene er forbigående eller om de mener å ha fått en varig skade.

De rapporterte plagene knytter seg til ulike medisinske fagområder. Vi har derfor nytte av å innhente sakkyndige vurderinger fra ulike spesialister, blant annet innen nevrologi, gynekologi, hud, hjerte og lunge og revmatologi.

I løpet av de tre årene som er gått siden vaksineringen startet, har vi bygget opp erfaring om hvordan vi kan behandle sakene så godt som mulig og med riktig ressursbruk. Vi ønsker å gi erstatningssøkerne svar så raskt som mulig. Vi bygger på den kunnskapen vi har i dag og retningslinjene som loven og rettspraksis gir oss om vaksineskader. Siden det skjer mye medisinsk forskning på dette feltet, forventer vi ny kunnskap i årene som kommer.

Regelverket som gjelder vaksinesaker er annerledes enn for andre saker som behandles etter pasientskadeloven. I de andre sakene må det være over femti prosent sannsynlighet for at det er årsakssammenheng mellom helsehjelpen og skaden for at erstatningssøker skal ha rett til erstatning. I vaksinesakene er det tilstrekkelig at vaksinen kan være årsak til de plagene det søkes erstatning for, og det skal gis rett til erstatning også om det er under femti prosent sannsynlig sammenheng mellom vaksinen og skaden.

Høyesterett har uttalt at det må foreligge en årsak som ikke bare kan forklares teoretisk, men som har en praktisk mulighet til å bli realisert. Vurderingen av om vaksinen kan være årsak må kunne underbygges med egenskaper ved vaksinen og medisinsk viten; det vil si et visst forskningsmessig belegg. Det er sentralt at det er tidsmessig sammenheng, men det er alene ikke nok. Endelig skal det også vurderes om andre årsaker er mer sannsynlig enn vaksinen. Dette er vanskelige vurderinger som krever både medisinsk og juridisk kunnskap. Det dukker stadig opp nye spørsmål og problemstillinger. I sakene som trenger utredning hos sakkyndig, innhenter vi opplysninger om erstatningssøkerens helse både før og etter vaksineringen. Dette gir både sakkyndig og saksbehandler et bedre grunnlag for å vurdere om vaksinen har påvirket erstatningssøkerens helse.

Erstatningssøknader som bare dreier seg om de vanlige og helt kortvarige bivirkningene blir avslått. Begrunnelsen er at slike plager etter NPEs vurdering ikke er tilstrekkelig til at de er en pasientskade som gir rett til erstatning. Vanlige bivirkninger kan være plagsomme, men de er forventede utslag av den immunresponsen som vaksinen skal gi. Det er altså noe vi alle må tåle for at vi gjennom vaksineringsen skal bli beskyttet, både hver og en og som samfunn.

Det er utbetalt erstatning i mange saker i løpet av 2023, og mange har fått positivt svar på søknaden sin. Flere venter på en avklaring av erstatningens størrelse. Det kan ta litt tid, fordi det er for tidlig å se de varige konsekvensene av skaden.

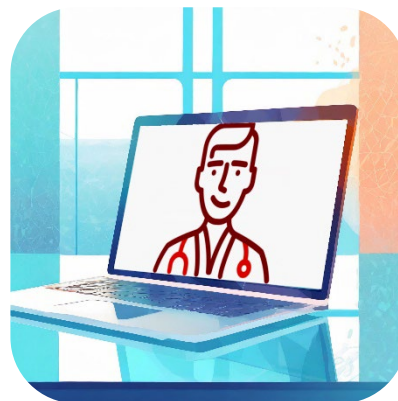
Koronavaksinesakene har satt ny rekord i antall meldte saker innenfor ett begrenset område i NPE. Det har vært utfordrende og spennende for oss å håndtere et stort antall saker med så mange ulike problemstillinger. Samtidig er det positivt og motiverende at vi har et godt vaksinerregelverk som beskytter oss alle der vaksinen kan være årsaken til en skade. Det er også fint at vi har erfart at de fleste erstatningssøkerne har hatt mindre økonomiske tap og bare forbigående plager som følge av vaksinen.

Et stort digitalt løft

Vi moderniserer de digitale løsningene våre og samarbeider med Helseklage i IT-utviklingen. Ved å samarbeide sparer vi ressurser sammenliknet med å jobbe hver for oss.

Vi skifter ut saksbehandlingsløsningen vår

I 2023 avsluttet vi prosessen med anskaffelse av ny saksbehandlingsløsning for NPE og Helseklage. Vi jobber sammen med valgt leverandør, Netcompany, for å tilpasse løsningen til behovene i de to virksomhetene. Målet er å få på plass en god og moderne løsning som bidrar til effektiv saksbehandling og redusert ventetid for brukerne våre.

Vi får ny løsning for bildediagnostikk

Vi innhenter store mengder røntgenbilder i saksbehandlingen. For å håndtere dette materialet, har vi anskaffet en ny løsning for bildediagnostikk. Den skal settes opp til bruk i NPE og Helseklage.

Vi tar i bruk ny løsning for forvaltning av tilskuddsordningen i privat helsetjeneste

NPE administrerer tilskuddsordningen i privat helsetjeneste. Private helseaktører betaler tilskudd til NPE for å dekke saksbehandlingskostnader og erstatningsutbetalinger. Ved utgangen av 2023 var 8874 virksomheter registrert i ordningen. Vi har utviklet en ny løsning der tilskuddspliktige helseaktører registrerer opplysninger om egen virksomhet, antall årsverk mv. Dette er grunnlag for fakturering og innbetaling av tilskudd. Løsningen er brukervennlig og gir god funksjonalitet både for tilskuddspliktige virksomheter og våre egne ansatte som forvalter tilskuddsordningen. Planen er å ta den i bruk i forbindelse med fakturering av tilskudd i 2024.

Flere har fått tilgang til brukerportalen Min side

Tidligere har kun erstatningssøker selv og advokater kunnet bruke løsningen. I 2023 fikk også fullmektiger tilgang til brukerportalen. Vi har i tillegg gjort enkelte endringer for å bedre funksjonaliteten, blant annet slik at advokater lettere kan holde oversikt over hvilke løpende saker de har hos oss.

Roboten jobber og får flere oppgaver

Vi har automatisert tre prosesser i saksbehandlingen ved hjelp av robotteknologi. Roboten vår sender bekreftelsesbrev til erstatningssøkere, registrerer statistikk i sakene, og hjelper oss med å opprette arbeidskopier der vi trenger det. I tillegg bruker vi den til ulike funksjoner på økonomiområdet. Vi vil blant annet trene den på å kontere fakturaer fra våre sakkyndige. Andre oppgaver blir også vurdert.

Informasjonssikkerhet og personvern har en stor og sentral plass i digitaliseringsarbeidet vårt.

Pasientskadesaker i Høyesterett i 2023

Høyesterett har behandlet to pasientsaker i 2023. Dommer fra Høyesterett er den viktigste kilden for avklaring og bruk av rettsreglene. I tillegg gir dommene viktige føringer for praksis og en mulighet for NPE til å vurdere om vår praksis er riktig.

Forelder skadet av at datteren begikk selvmord (HR-2023-1108-A)

Den første saken gjaldt retten til pasientskadeerstatning for andre enn pasienten selv, en såkalt tredjepersonskade. I dette tilfellet var spørsmålet om en far hadde krav på erstatning som følge av at datteren døde.

Faren søkte erstatning for at han selv ble påført en psykisk skade som følge av at datteren begikk selvmord etter behandlingssvikt i helsevesenet. Selvmordet ville ha vært avverget dersom datteren hadde fått riktig behandling, og faren ville selvfølgelig ha unngått å bli skadet.

Høyesterett kom til at faren ikke hadde rett til erstatning.

Høyesteretts flertall, med fire av i alt fem dommere, kom til at farens skade skyldtes datterens selvmord, men at det rettslige kravet til årsakssammenheng ikke var oppfylt.

Rettslig årsakssammenheng setter visse krav til skaden for at den skal kunne erstattes. Farens skade må for det første være påregnelig, og med dette menes det at skaden erfaringsmessig må kunne forventes å oppstå etter en slik hendelse. Vilkåret var klart oppfylt. Det er ingen tvil om at tap av et barn erfaringsmessig vil kunne føre til psykisk skade.

Den rettslige årsakssammenhengen stiller også krav til at det må være en viss nærhet mellom behandlingssvikten og skaden. I dette ligger det at skadesituasjonen eller omstendighetene rundt hendelsen må representere en særlig belastning for faren, det stilles altså krav utover at datteren døde.

Høyesterett viser blant annet til at behandlingssvikten forårsaket selvmordet, men selvmordet beror på avdødes egne handlinger. Dødsfallet kom brått og uventet, men faren hadde gjennom flere år levd med at datterens sykdom innebar en selvmordsrisiko. At helsevesenet ikke klarte å avverge konsekvensen av barnets sykdom gir en fjernere og mer avledet årsaksrekke.

Flertallet la til grunn at omstendighetene rundt behandlingssvikten ikke fylte vilkåret om særlig belastning i dette tilfellet, og at det derfor ikke var grunnlag for erstatning. Behandlingssvikten var ikke den umiddelbare årsaken til datterens dødsfall.

Dommen gir ytterligere avklaring for rekkevidden av tredjepersoners erstatningsrettslige vern. Siden regelen bygger på et begrenset antall dommer, har alle av Høyesteretts dommer på dette området svært stor betydning for avklaring av regelen og praksis. Dette gjelder særlig de dommene som er avsagt i senere tid.

Prematurt barn skadet av nødvendig intensivbehandling (HR- 2023-2069-A)

Den andre saken som ble behandlet av Høyesterett gjaldt et ekstremt prematurfødt barn som ved intensivbehandling fikk satt inn et arteriekateter i venstre arm for overvåking av blodtrykk og blodverdier. Kateteret førte til nedsatt blodsirkulasjon. På grunn av den reduserte sirkulasjonen ble det omfattende vevsdød på barnets venstre hånd. Barnet mistet alle fingrene på hånden.

Det var ingen svikt ved behandlingen som kunne gi grunnlag for erstatning. Spørsmålet som Høyesterett tok stilling til i saken var derfor om unntaksbestemmelsen i pasientskadeloven § 2 tredje ledd kunne gi grunnlag for erstatning.

Denne bestemmelsen gir erstatning for skadelidte dersom det er et så markert misforhold mellom skaden og den lidelsen som pasienten ble behandlet for. Skaden ligger da utenfor den risikoen som pasienten må tåle ved behandlingen. Høyesterett har vurdert denne bestemmelsen i mange tidligere pasientskadesaker, der de fleste skadetilfellene gjaldt behandling som var avgjørende for pasientens overlevelse. Der behandlingen er livsnødvendig, må pasienter tåle at det oppstår store skader av behandlingen uten å få erstatning for det. Skulle behandlingen derimot ikke vurderes å være livreddende, så senkes denne terskelen og det vil være lettere å oppfylle vilkårene for å få erstatning.

Det viktigste spørsmålet i denne saken var derfor om bruken av arteriekateter var en del av den livsnødvendige intensivbehandlingen, og som da vurderes etter en høyere tålegrense, eller om bruken av arteriekateter skulle vurderes isolert og med en lavere tålegrense.

Høyesteretts flertall på fire, av i alt fem dommere, kom til at det er den samlede behandlingen som skal vurderes. Bruken av arteriekateter for å overvåke blodtrykk og blodverdier var i dette tilfellet en del av intensivbehandlingen, og intensivbehandlingen var livsnødvendig behandling for det premature barnets. Tålegrensen ble ikke overskredet og barnets skade ble ikke erstattet.

Sakkyndigtjenester

Sakkyndige med avtale med NPE

NPE benytter uavhengige spesialister med relevant erfaring og kompetanse på spesialistnivå til sakkyndig utredning i erstatningssakene. Sakkyndiges vurdering er en viktig del av grunnlaget for vurderingen om erstatningssøkeren har rett til erstatning eller ikke.

Det siste året er det stilt høyere kvalifikasjonskrav til sakkyndige vi har avtale med. Vi har ved inngåelse av avtale med nye sakkyndige stilt krav om at de må være i aktiv klinisk praksis så lenge utfører oppdrag for oss. Det er en endring fra tidligere hvor vi først avsluttet avtalene tre år etter at de hadde avsluttet sitt aktive kliniske arbeid. Vi har også stilt krav om at nye sakkyndige må ha minimum seks års erfaring innen gjeldende spesialitet.

Det å ha nok sakkyndige innen hver spesialitet, som leverer gode sakkyndigvurderinger, er viktig for saksbehandlingstiden totalt sett.

Sakkyndigoppdrag i 2023

I 2023 hadde vi avtaler med 140 sakkyndige i mer enn 30 ulike spesialiteter, og det ble skrevet i alt 7419 sakkyndigvurderinger. Det er en økning sammenliknet med året før hvor det ble skrevet 7 085 vurderinger.

I tillegg til sakkyndige med avtale, benytter NPE over 500 eksterne sakkyndige som tar enkeltoppdrag. Totalt er det skrevet 653 sakkyndigvurderinger av eksterne sakkyndige i 2023. Året før ble det skrevet 511 vurderinger.

Sakkyndiges tilstedeværelse

De sakkyndige jobber som hovedregel fra hjemmekontor. Tilstedeværelse styres gjennom vårt behov for å ha sakkyndige i lokalene våre for å avklare medisinskfaglige spørsmål eller for å løse saker mer effektivt. Vi har fire plasser tilgjengelig for sakkyndige for i større grad å sikre direkte dialog mellom saksbehandler og sakkyndig. Vi ser at det bidrar til en mer effektiv saksbehandling ved at saker i større grad avklares raskere.

Det er arrangert flere sakkyndigmøter, hvor saksbehandler legger frem saken for sakkyndig og saken løses i møtet. Det er en effektiv samarbeidsform som fungerer godt.

Opplæring og andre tiltak

Vi har jobbet målrettet med opplæring av de avtalesakkyndige. Det er utviklet digitale opplæringspakker innenfor utvalgte temaer. Det gjelder alt fra rollen som sakkyndig til juridiske tema. Enkelte nye temaer er lagt til i 2023. Avtalesakkyndige har en fri og uavhengig rolle. Det er derfor viktig å understreke at vi ikke legger føringer for, eller mener noe om, deres vurderinger.

Vi har også videreutviklet en ordning med kontaktsaksbehandler, som går ut på at nye sakkyndige vi inngår avtaler med får tildelt en erfaren saksbehandler ved oppstart.

Dette skal sikre at de sakkyndige får god rolleforståelse, og at de veiledes i å skrive gode sakkyndigvurderinger.

En god sakkyndigvurdering svarer ut spørsmålene fra saksbehandler, slik at det blir tydelig om behandlingen erstatningssøkeren har fått har vært i tråd med god praksis eller ikke.

I 2023 gjennomførte vi en fysisk samling for alle avtalesakkyndige. Temaet var klarspråk, bevis- og årsakslære og forståelse av infeksjonsbestemmelsen.

Erstatningskrav fra pasienter etter kreftstudien Norwait

NPE mottok i løpet av 2022/2023 til sammen elleve krav fra pasienter som hadde deltatt i endetarmskreftstudien ved Haukeland Universitetssykehus, og som mente de hadde fått negativ utvikling av kreftsykdommen som følge av dette.

Vår utredning viste at i alle elleve sakene var pasientene inkludert i studien på feil grunnlag. Felles for sakene er mangelfull undersøkelse før pasientene ble inkludert i studien, og det er en svikt at det ikke ble brukt fleksibelt skop i endetarmen.

NPE har gjennom 2023 jobbet med å finne ut hvor stor erstatningen skal bli for de som har blitt rammet av denne svikten.

Faglige allmøter

Mange medarbeidere har etterspurt faglig påfyll for å få ny kunnskap og inspirasjon i jobben. Derfor har vi gjennomført flere faglige allmøter – eller kunnskapsfrokoster. Det har blitt en populær arena der både eksterne og interne fagfolk gjør dypdykk i temaer som er nyttige for medarbeiderne.

Temaer i 2023 var utfordringene for fastlegeordningen, NPE i media på godt og vondt, medarbeiderskap og lederutvikling og demonstrasjon av framtidens saksbehandlingssystem.

Møte med mennesker i krise

Dette var tema for et todagers, faglig seminar for medarbeiderne. Å behandle erstatningssaker innebærer møter med mennesker i livskrise. Vi forholder oss hele tiden til andres kriser og skal samtidig leve våre egne liv. Hvordan tar vi vare på både oss selv og andre i slike krevende situasjoner? Innledere som Espen Nakstad (Helsedirektoratet), Henrik Syse (filosof), Gry Lunde (ADHD Norge) og Torunn Grinvoll (pasientombud) samt en rekke NPE-ansatte delte innsikt og erfaring.

Synlighet

Nyhetsoppdrag om Norsk pasientskadeerstatning økte kraftig i 2023. Det har spesielt vært interesse for mennesker som har søkt erstatning etter å ha tatt koronavaksine, i tillegg til personlige historier om hvordan det oppleves for erstatningssøkere som får avslag. Større synlighet i media skyldes i stor grad proaktiv kommunikasjon, der vi går ut med statistikk og budskap for å informere om retten til å få erstatning etter svikt i helsetjenesten.

Et eksempel er nyhetsaken i flere medier om at «åtte av ti med ADHD får avslag.» I samarbeid med organisasjonen ADHD Norge ble det formidlet informasjon om hva som skal til for å få erstatning.

En prioritert oppgave er å bidra til at befolkningen får balansert og god informasjon om NPE. TV2 ble felt i Pressens faglige utvalg (PFU) for feil i sin dekning av en ADHD-sak.

Klarspråk

Som en statlig virksomhet skal NPE bruke korrekt, klart og brukertilpasset språk. En egen språkveileder med en ordliste som brukes i brev til erstatningssøkerne ble oppdatert i 2023. Alle ansatte og sakkyndige fikk også kurs i klarspråk. Målet er at språket vårt bidrar til at erstatningssøkere og andre finner det de trenger, forstår det de finner og bruker det de finner til å gjøre det de skal.

Norsk pasientskadeerstatning skal evalueres

Stortinget har vedtatt å be regjeringen gjennomføre en evaluering av NPE hvor rutiner for saksbehandling og saksbehandlingstid står sentralt. Stortinget ba også om at evalueringen skulle inneholde anbefalinger. I NPE ser vi fram til evalueringen, og til å få et blikk utenfra på hvordan vi jobber. Evalueringen blir et viktig supplement til det kontinuerlige arbeidet vårt med å forenkle og forbedre saksbehandlingen, slik at pasientene som søker erstatning skal oppleve kontakten med oss som så god som mulig.

Hvordan er det å jobbe i Norsk pasientskadeerstatning?

Simen Aasegg Wasshaug - saksbehandler for pasientskadesaker

«Som nyutdannet jurist begynte jeg å jobbe som saksbehandler i NPE våren 2020. Jeg jobber nå i et team som kvalifiserer alle erstatningsøknadene som kommer inn. Det vil si at vi sjekker at alt det formelle er på plass og at vi har tilstrekkelige opplysninger til å kunne behandle saken. Vi beholder også en god del av sakene på teamet og behandler disse fra start til slutt.

Jeg synes det er veldig givende å jobbe i NPE med tanke på samfunnsoppdraget vårt. Det er også spennende å ha mulighet til i det daglige å jobbe med saker hvor vi kombinerer juss og medisin. Det må likevel sies at det beste med å jobbe i NPE er det veldig gode miljøet på arbeidsplassen. Dette i tillegg til at vi får en helt ekstremt bra opplæring når vi begynner, det gjør overgangen fra studiene til jobbhverdagen veldig enkel.»

Aishah Shafi - saksbehandler for pasientskadesaker

«Jeg motiveres av å være en del av det viktige samfunnsoppdraget og ansvaret som NPE forvalter. Jeg har alltid hatt en interesse for grensesnittet mellom juss og medisin, og valgte derfor å starte min karriere her. Jeg er utdannet jurist og startet i NPE høsten 2022. Som nyutdannet opplevde jeg å bli del av et godt arbeidsmiljø hvor samarbeid og kunnskapsdeling står sterkt.

Jeg jobber med flere medisinske fagområder, blant annet ortopedi, odontologi og urologi. Jeg har også jobbet med flere koronavaksinesaker og det synes jeg har vært både interessant og lærerikt. Jeg trives godt med utredningen av sakene og selve erstatningsberegningen. Hos oss er det kort vei til hjelp og veiledning, og vi har flere arenaer hvor ulike problemstillinger diskuteres og løses i plenum.»

Tomm Johannessen – nestleder IT

Jeg er nestleder IT-seksjonen og begynte i NPE i 2022. For meg gjør de digitale satsningene våre at arbeidshverdagen i NPE er utfordrende og engasjerende. Noe av det mest spennende vi holder på med nå er å skifte ut dagens saksbehandlingsløsning med en ny og moderne skybasert løsning. Dette arbeidet kaller vi SMART-prosjektet fordi det skal hjelpe oss med å jobbe smartere.

NPE er i en fase hvor vi fornyer det aller meste av IT-løsningene vår gjennom Smart-prosjektet og andre pågående prosjekter. Vi har en blanding av egenutviklede verktøy og hyllevareløsninger anskaffet fra eksterne

leverandører, og i IT-miljøet er vi en blanding av fast ansatte og innleide konsulenter. Det er en hyggelig plass å jobbe, med et godt samarbeidsmiljø på tvers av avdelinger og seksjoner.»

Elin Johnsen - seksjonssjef, saksbehandling og tjenesteutvikling

«Jeg søkte meg til NPE fordi jeg ønsket å jobbe i skjæringspunktet mellom juss og medisin. Det er et spennende fagfelt, og jeg får også jobbe med digitalisering. Jeg er utdannet jurist og begynte som saksbehandler i NPE i 2005, deretter seksjonssjef fra 2009. De siste tre årene har jeg ledet Seksjon for saksbehandling og tjenesteutvikling. Jeg har ansvar for brukerportalen Min side, skjemaene våre og deler av saksbehandlingssystemet vårt. Som ansvarlig for fagbiten av saksbehandlingssystemet og redaktør for rutinehåndboken vår, er det viktig for meg å også behandle noen saker selv. Slik beholder jeg en nærhet og førstehåndskjennskap til prosessene våre. NPE har et godt fagmiljø, hvor det er lav terskel for å diskutere faglige problemstillinger. I tillegg er det sosiale miljøet veldig bra. Selv forsøker jeg å bidra til dette ved å være quizmaster for NPE-quizen som arrangeres to ganger i året. I tillegg er jeg teaterkontakt for ulike teatre i Oslo.»

VI-A. Årsregnskap 2023 Norsk pasientskadeerstatning

1. Ledelseskomentarer

Formål

Helse- og omsorgsdepartementet har fastsatt instruks for Norsk pasientskadeerstatning

Norsk pasientskadeerstatning (NPE) er en statlig virksomhet underlagt Helse- og omsorgsdepartementet. NPE behandler erstatningskrav fra pasienter i offentlig og privat helsetjeneste som mener de har fått en skade etter behandlingssvikt i helsetjenesten.

Virksomhetens regnskap for driften føres etter kontantprinsippet, slik det framgår av prinsippnoten til årsregnskapet. Driften består av tre utgiftsposter og to inntektsposter, som alle blir bevilget over statsbudsjettet. NPE mottar tildelingsbrev fra Helse- og omsorgsdepartementet med budsjetttrammene for driften.

NPE forvalter disse to fondene:

Fond for pasientskadeordningen - offentlig helsetjeneste skal finansiere utbetalinger av erstatninger til pasientskader oppstått i offentlig helsetjeneste. Fondet skal ikke dekke driftsutgifter i Norsk pasientskadeerstatning, driftsutgifter i Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten (Helseklage), eller erstatningssøkers utgifter til advokater. Driftsutgifter og utgifter til erstatningssøkers bruk av advokater blir belastet henholdsvis post 01 og post 70.

Fondet består av tilskudd fra regionale helseforetak, fylkeskommuner og kommuner. Hvert år innbetales det tilskudd til fondet basert på prognoser. Tilskuddene blir avregnet mot faktiske tall ved første fakturering påfølgende år.

Fond for pasientskadeordningen - privat helsetjeneste skal finansiere driftskostnader til å behandle saker om erstatning og utbetaling av erstatninger for pasientskader oppstått i privat helsetjeneste. Driftskostnadene omfatter saksbehandlingskostnader og administrasjonskostnader, utgifter til IKT-systemer, registre over private aktører og andre kostnader som er nødvendige for å kunne forvalte ordningen for privat helsetjeneste.

Dekning av driftskostnadene i fondet omfatter saksbehandling i NPE og Helseklage. Driftskostnadene for NPE blir inntektsført i NPE på post 50.

Fondets inntekter består av tilskudd betalt av private aktører etter pasientskadeloven § 8.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til Reglementet for og Bestemmelser om økonomistyring i staten, jf. punkt 3.4. Vi mener at regnskapet gir et dekkende bilde av NPEs disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurdering av vesentlige forhold

2023 var nok et rekordår for antall mottatte erstatningskrav. I alt søkte 7863 personer om erstatning. Det er en økning på elleve prosent fra året før. Vi mottok 19 prosent flere saker enn prognosen ved inngangen til året. Ventetiden fra søknad til utbetaling av erstatning fortsatte å gå ned, og ble redusert med ti prosent fra året før. Kapasitet til å behandle det økte antallet mottatte saker og å redusere saksbehandlingstiden har vært prioritert gjennom året.

I 2023 utbetalte NPE 1,4 mrd. kroner i erstatninger. Det er en økning på 26 prosent fra 2022, og har sammenheng med høyere erstatningsbeløp per sak enn året før. Dette skyldes bl.a. reduksjon av kapitaliseringsrenten¹ som trådte i kraft 1. oktober 2022, og som fikk full helårseffekt i 2023. I tillegg var det én uvanlig stor utbetaling i 2023 som følge av en høyesterettsdom.

NPE hadde i 2023 et netto merforbruk på 1,2 mill. kroner, som må sees i sammenheng med økningen i antall nye og behandlede saker og høyere kostnader til sakkyndigtjenester.

Samlet tildeling

Utgiftskapittel	0741.01	0741.70	0741.71	Sum utgifter
Årets tildeling	236 733 000	51 488 000	25 668 000	313 889 000
RNB/omgruppering/saldering	3 426 000	1 100 000	548 000	5 074 000
Lønnsoppgjør	5 375 000			5 375 000
Samlet tildeling kap. 741	245 534 000	52 588 000	26 216 000	324 338 000
Regnskap	272 743 234	57 412 125	33 075 355	363 230 714
Avvik tildeling og regnskap	-27 209 234	-4 824 125	-6 859 355	-38 892 714

NPE hadde i 2023 245,5 mill. kroner i samlet tildeling. Sammenlignet med 2022, er det en økning på 16,7 mill. kroner. Dette var inkludert 6 mill. kroner til anskaffelse av nytt saksbehandlingssystem.

Samlet tildeling består av årets tildeling, jf. tildelingsbrevet, en økning i revidert nasjonalbudsjett på 3,4 mill. kroner som følge av den ekstraordinære lønns- og prisjustering i staten i tillegg til kompensasjon for lønnsoppjøret på 5,4 mill. kroner.

Post 01 Driftsutgifter

Merforbruket på 27,2 mill. kroner må sees i sammenheng med merinntektene på kap. 3741, post 02 og kap. 3741, post 50 på i alt 26,0 mill. kroner. Netto merforbruk utgjør 1,2 mill. kroner.

Nærmere om enkelte store utgiftsposter på post 01

Totale utgifter til lønn var i 2023 145,5 mill. kroner, inkludert 11,8 mill. kroner i pensjonspremie til Statens pensjonskasse (SPK), arbeidsgiveravgift på 18,1 mill. kroner, refusjoner på 5,2 mill. kroner og 2,6 mill. kroner til sakkyndige som får utbetalt sitt honorar som lønn.

¹ Kapitaliseringsrenten gir uttrykk for hvilken avkastning man må kunne forvente at den skadelidte vil oppnå, med fratrukk for antatt inflasjon. Jo lavere kapitaliseringsrente, desto høyere blir erstatningsbeløpet.

Totale utgifter til lønn økte med 14,7 mill. kroner fra 2022. Økningen skyldes i hovedsak økt lønn til ansatte med 7,1 mill. kroner, økte kostnader til pensjon med 2,6 mill. kroner, økte honorarer til sakkyndige med 1,1 mill. kroner og reduserte refusjoner med 1,6 mill. kroner.

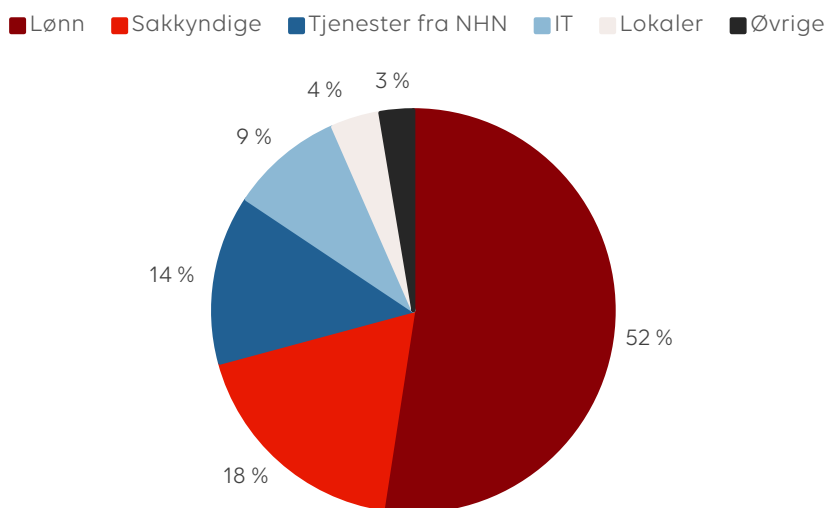
Utgiftene til medisinsk sakkyndige var i 2023 på 50,1 mill. kroner, inkludert 2,6 mill. kroner til honorarer utbetalt som lønn. Utgiftene økte med 7,0 mill. kroner fra 2022. NPE benytter i størst mulig grad medisinsk sakkyndige som er tilknyttet gjennom avtaler, fordi dette er mer kostnadseffektivt enn enkeltstående sakkyndigoppdrag. Sakkyndigkostnadene følger utviklingen i saksmengden.

NPE brukte 37,0 mill. kroner på varer og tjenester hos Norsk helsenett (NHN) i 2023, jf. konsernmodellen for administrative tjenester for etater under Helse- og omsorgsdepartementet. Det er en økning på 2,3 mill. kroner fra 2022. Tjenester fra NHN består av IT-drift og brukerstøtte, dokumentasjonsforvaltning/arkiv og anskaffelser i konsernmodellen for administrative tjenester.

Kostnader til IT ble totalt 24,7 mill. kroner i 2023. Dette inkluderer ikke IT-tjenester kjøpt fra NHN, men omfatter Helseklages betaling for IT-tjenester fra NPE. IT-kostnadene økte med 9,6 mill. kroner fra 2022. Økningen skyldes i hovedsak arbeidet med nytt saksbehandlingssystem og andre løsninger på IT-området, i tillegg til prisøkning på en rekke varer og tjenester.

På øvrige kostnader er det kun mindre endringer sammenlignet med 2022.

Kostnadsfordeling 2023 post 01

Post 70 Advokatutgifter

Posten dekker erstatningssøkers utgifter til advokathjelp etter pasientskadeloven § 11. Totale utgifter i 2023 ble 57,4 mill. kroner. Det er et merforbruk på 4,8 mill. kroner. Ordningen er rettighetsbasert. Merforbruket er blant annet relatert til en enkelt sak med advokatutgifter på 3,8 mill. kroner.

Post 71 Særskilte tilskudd

Posten dekker utgifter til erstatninger og honorarer i skadesaker hvor staten har et særskilt ansvar, i hovedsak vaksineskader. Det ble i 2023 betalt ut 33,1 mill. kroner i erstatninger fra denne posten, som er et merforbruk på 6,9 mill. kroner. Det er noen få, store utbetalinger som driver kostnadene her. I 2023 sto åtte utbetalinger for over 75 prosent av de totale utbetalingene. Reduksjonen av kapitaliseringsrenten har også økt utbetalingene.

Ordningen særskilte tilskudd er rettighetsbasert, og det er krevende å utarbeide presise prognoser og budsjetter.

Inntektskapittel 3741

Inntektskapittel	3741.02	3741.50	Sum inntekter
Årets tildeling	7 312 000	17 518 000	24 830 000
Samlet inntektskrav	7 312 000	17 518 000	24 830 000
Regnskap	14 382 673	36 422 501	50 805 174
Avvik tildeling og regnskap	-7 070 673	-18 904 501	-25 975 174
Merforbruk post 01, 02 og 50	-1 234 060		

Merinntektene må sees i sammenheng med kap. 074, post 01. NPE har merinntektsfullmakt til å dekke opp merutgifter på post 01.

NPE har samlet sett et netto merforbruk på 1,2 mill. kroner i 2023.

Post 02 Diverse inntekter

NPE behandler krav om erstatning som følge av legemiddelskade på vegne av Norsk Legemiddelforsikring AS. Inntektene fra behandling av legemiddelsaker var i 2023 på 2,5 mill. kroner, som er 0,2 mill. kroner høyere enn i 2022.

NPE leverer IT-tjenester til Helseklage, som betalte 11,9 mill. kroner for disse tjenestene i 2023. Det er 5,7 mill. kroner mer enn i 2022. Det henger sammen med arbeidet med nytt saksbehandlings-system og modernisering av andre digitale løsninger.

Totale merinntekter på post 02 var i 2023 7,1 mill. kroner.

Post 50 Premie fra private

På posten føres inntekter som betaling for at NPE forvalter pasientskadeordningen for privat helsetjeneste (PHT). Midlene overføres fra fond for pasientskadeordningen – privat helsetjeneste, og inntektsføres på post 50. Aktørene i privat helsetjeneste skal fullt ut dekke utgiftene knyttet til pasientskadesaker fra dette området. Merinntekten er på 18,9 mill. kroner i 2023, som er 6,8 mill. kroner mer enn i 2022. Bakgrunnen for økningen fra 2022 er flere behandlede saker.

For NPE viser de totale driftsinntektene en økning på 12,3 mill. kroner sammenlignet med 2022.

Revisjonsordning

Riksrevisjonen er ekstern revisor, og bekrefter årsregnskapet for Norsk pasientskadeerstatning. Vurdering av regnskapet vil framgå av revisjonsberetningen som NPE mottar våren 2024. Årets revisjon er per i dag ikke fullført.

15.03.2024

Kristin Cordt-Hansen
direktør

2. Prinsippnote til årsregnskapet for NPEs drift

Prinsippene for utarbeidelse av årsregnskapet

Årsregnskap for NPEs drift er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1 og nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av desember 2022, punkt 8 Tilpasninger og nærmere krav for statlige fond.

Oppstilling av rapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen og artskontorrapporteringen er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelsene punkt 3.4.2 – de grunnleggende prinsippene for årsregnskapet:

- a) Regnskapet følger kalenderåret (ettårsprinsippet).
- b) Regnskapet inneholder alle rapporterte utgifter og inntekter for regnskapsåret (fullstendighetsprinsippet).
- c) Regnskapet skal utarbeides i tråd med kontantprinsippet.
- d) Utgifter og inntekter skal føres opp i regnskapet med brutto beløp (bruttoprinsippet).

Oppstillingene av bevilgnings- og artskontorrapportering er utarbeidet etter de samme prinsippene, men gruppert etter ulike kontoplaner. Prinsippene samsvarer med krav i bestemmelsene punkt 3.5 til hvordan virksomhetene skal rapportere til statsregnskapet. Sumlinjen «Netto rapportert til bevilgningsregnskapet» er lik i begge oppstillingene.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Bruttobudsjetterte virksomheter tilføres ikke likviditet gjennom året, men har en trekkrettighet på sin konsernkonto. Saldoen nullstilles på den enkelte oppgjørskonto ved overgang til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Oppstillingen av bevilgningsrapporteringen omfatter en øvre del med bevilgningsrapporteringen og en nedre del som viser beholdninger virksomheten står oppført med i kapitalregnskapet. Bevilgningsrapporteringen viser regnskapstall som virksomheten har rapportert til statsregnskapet. Det stilles opp etter de kapitlene og postene i bevilgningsregnskapet virksomheten har fullmakt til å disponere. Kolonnen «samlet tildeling» viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Oppstillingen viser i tillegg alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Oppstilling av artskontorapporteringen 31.12.2023

	Note	2023	2022
Driftsinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetalinger fra gebyrer	1	0	0
Innbetalinger fra tilskudd og overføringer	1	36 422 501	29 637 327
Salgs- og leieinnbetalinger	1	14 382 673	8 530 625
Andre innbetalinger	1	0	52 750
<i>Sum innbetalinger fra drift</i>		50 805 174	38 220 702
Driftsutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetalinger til lønn	2	147 194 247	132 546 817
Andre utbetalinger til drift	3	124 832 856	112 308 207
<i>Sum utbetalinger til drift</i>		272 027 103	244 855 025
Netto rapporterte driftsutgifter		221 221 930	206 634 323
Investerings- og finansinntekter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Innbetaling av finansinntekter	4	0	0
<i>Sum investerings- og finansinntekter</i>		0	0
Investerings- og finansutgifter rapportert til bevilgningsregnskapet			
Utbetaling til investeringer	5	88 174	288 865
Utbetaling til kjøp av aksjer	5, 8 del B	0	0
Utbetaling av finansutgifter	4	1 767	7 421
<i>Sum investerings- og finansutgifter</i>		89 941	296 286
Netto rapporterte investerings- og finansutgifter		89 941	296 286
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
Innbetaling av skatter, avgifter, gebyrer m.m.	6	0	0
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd og stønader	7	90 487 480	99 532 502
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		90 487 480	99 532 502
Inntekter og utgifter rapportert på felleskapitler			
Gruppelivsforsikring konto 1985 (ref. kap. 5309, inntekt)		286 279	242 608
Arbeidsgiveravgift konto 1986 (ref. kap. 5700, inntekt)		18 104 531	16 091 801
Nettoføringsordning for merverdiavgift konto 1987 (ref. kap. 1633, utgift)		16 580 010	14 342 667
<i>Netto rapporterte utgifter på felleskapitler</i>		-1 810 800	-1 991 743
Netto rapportert til bevilgningsregnskapet		309 988 551	304 471 368

Oversikt over mellomværende med statskassen		
Eiendeler og gjeld	2023	2022
Fordringer på ansatte	0	0
Kotanter	0	0
Bankkontoer med statlige midler utenfor Norges Bank	0	0
Skyldig skattetrekk og andre trekk	-5 882 783	-5 150 442
Skyldige offentlige avgifter	-459	-7 504
Avsatt pensjonspremie til Statens pensjonskasse	-5 055 330	-3 643 919
Mottatte forskuddsbetalinger	0	0
Lønn (negativ netto, for mye utbetalt lønn m.m.)	0	10 991
Differanser på bank og uidentifiserte innbetalinger	0	-15 650
Sum mellomværende med statskassen	8	-8 806 523

Oppstillingen av artskontorapporteringen har en øvre del som viser hva som er rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter, og en nedre del som viser eiendeler og gjeld som inngår i mellomværende med statskassen. Artskontorapporteringen viser regnskapstall virksomheten har rapportert til statsregnskapet etter standard kontoplan for statlige virksomheter. Virksomheten har en trekkrettighet på konsernkonto i Norges Bank. Tildelingene er ikke inntektsført, og er derfor ikke vist som inntekt i oppstillingen.

**Oppstilling av bevilgningsrapportering
31.12.2023**

Utgiftskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst	Note	Samlet tildeling	Regnskap 2023	Merutgift (-) og mindreutgift	Postert på avgitte belastnings- fullmakter	Avvik fra tildeling
0741	Norsk pasientskadeerstatning	01	Driftsutgifter	A, B	245 534 000	272 117 044	-26 583 044		
0741	Norsk pasientskadeerstatning	70	Advokatutgifter	A, B	52 588 000	57 412 125	-4 824 125		
0741	Norsk pasientskadeerstatning	71	Særskilte tilskudd	A, B	26 216 000	33 075 355	-6 859 355		
1633	Nettoordning, statlig betalt merverdiavgift	01	Nettoordning for mva. i staten	Artskontorapp.	0	16 580 010			
<i>Sum utgiftsført</i>					324 338 000	379 184 534			

Inntektskapittel	Kapittelnavn	Post	Posttekst		Samlet tildeling	Regnskap 2023	Merinntekt og mindreinntekt (-)	Postert på avgitte belastnings- fullmakter	Avvik fra tildeling
3741	Norsk pasientskadeerstatning	02	Diverse inntekter	B	7 312 000	14 382 673	7 070 673	0	0
3741	Norsk pasientskadeerstatning	50	Premie fra private	B	17 518 000	36 422 501	18 904 501	0	0
5309	Tilfeldige inntekter	29	Tilfeldige inntekter	Artskontorapp.	0	286 279			
5700	Folketrygdens inntekter	72	Folketrygden	Artskontorapp.	0	18 104 531			
<i>Sum inntektsført</i>					24 830 000	69 195 983			

Netto rapportert til bevilgningsregnskapet						309 988 551
Kapitalkontoer						
60080001	Norges Bank KK /innbetalinger					64 462 452
60080002	Norges Bank KK/utbetalinger					-372 318 954
707010	Endring i mellomværende med statskassen					-2 132 048
<i>Sum rapportert</i>						0

**Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet
(31.12)**

Konto	Tekst	2023	2022	Endring
707010	Mellomværende med statskassen	-10 938 572	-8 806 523	-2 132 048

Note A Forklaring av samlet tildeling utgifter					
Kapittel og post	Overført fra i fjor	Årets tildelinger 01.01.2023	Revidert nasjonalbudsjett 11.05.2023	Lønnsoppgjør 29.09.2023	Samlet tildeling
074101	0	236 733 000	3 426 000	5 375 000	245 534 000
074170	0	51 488 000	1 100 000	0	52 588 000
074171	0	25 668 000	548 000	0	26 216 000

Forklaring til bruk av budsjettfullmakter

NPE har fullmakt til å bruke merinntekter utover tildelt bevilgning på kap. 3741 post 02 og 50 til å dekke merutgifter under kap. 741 post 01. For 2023 utgjør samlede merinntekter 26,0 mill. kroner. Dette benyttes til å dekke merutgifter under kap. 741 post 01.

NPE har gitt belastningsfullmakt til Helsedirektoratet/Helfo på inntil 2,0 mill. kroner. Dette følger av at vi har effektivisert arbeidet med innkreving av betaling for journalkopier fra helsetjenesten. Betalingen skjer nå gjennom Helfos systemer. Det forenkler arbeidet for helsetjenesten og NPE. Av fullmakten ble 0,6 mill. kroner benyttet i 2023.

Innbetalinger fra tilskudd og overføringer består av belastning av driftsutgifter fra fond for pasientskadeordningen - privat helsetjeneste. Driftsutgifter fra fondet økte med 6,8 mill. kroner i 2023 sammenlignet med 2022. Denne økningen skyldes økning i andelen saker fra privat helsetjeneste sammenlignet med 2022.

Inntekter fra behandling av legemiddelsaker økte med 0,2 mill. kroner sammenlignet med 2022.

Inntekter fra Helseklage knyttet til IT-tjenester har økt med 5,7 mill. kroner Det henger sammen med arbeidet med nytt saksbehandlingssystem og modernisering av andre digitale løsninger.

Note 1 Innbetalinger fra drift		
	31.12.2023	31.12.2022
<i>Innbetalinger fra gebyrer</i>		
	0	0
Sum innbetalinger fra gebyrer	0	0
<i>Innbetalinger fra tilskudd og overføringer</i>		
Andre tilskudd og overføringer (3741,50)	36 422 501	29 637 327
Sum innbetalinger fra tilskudd og overføringer	36 422 501	29 637 327
<i>Salgs- og leieinnbetalinger</i>		
Inntekt for behandling av legemiddelsaker	2 452 570	2 281 200
Innbetaling fra Helseklage for IKT-tjenester	11 930 103	6 249 425
Sum salgs- og leieinnbetalinger	14 382 673	8 530 625
<i>Andre innbetalinger</i>		
Annen driftsrelatert inntekt	0	52 750
Sum andre innbetalinger	0	52 750
Sum innbetalinger fra drift	50 805 174	38 220 702

Note 2 Utbetalinger til lønn		
	31.12.2023	31.12.2022
Lønn	116 183 251	108 984 914
Arbeidsgiveravgift	18 104 531	16 091 801
Pensjonsutgifter*	11 832 348	10 146 186
Sykepenger og andre refusjoner (-)	-5 344 606	-6 941 037
Andre ytelser	6 418 723	4 264 953
Sum utbetalinger til lønn	147 194 247	132 546 817
Antall utførte årsverk:	147	141

Note 3 Andre utbetalinger til drift		
	31.12.2023	31.12.2022
Husleie	8 818 716	8 919 545
Vedlikehold egne bygg og anlegg	0	0
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	54 987	1 053 098
Andre utgifter til drift av eiendom og lokaler	2 614 899	2 913 872
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	0	0
Mindre utstysanskaffelser	246 599	1 474 341
Leie av maskiner, inventar og lignende	2 548 303	3 413 991
Kjøp av konsulenttjenester	31 764 869	14 842 933
Kjøp av andre fremmede tjenester	75 072 127	76 384 895
Reiser og diett	448 028	217 531
Øvrige driftsutgifter	3 264 329	3 088 003
Sum andre utbetalinger til drift	124 832 856	112 308 207

Note 4 Finansinntekter og finansutgifter		
	31.12.2023	31.12.2022
<i>Innbetaling av finansinntekter</i>		
Inntekter fra eiendeler i selskap	0	0
Salgssum ved realisasjon av verdipapirer	0	0
Renteinntekter	0	0
Valutagevinst	0	0
Annen finansinntekt	0	0
Sum innbetaling av finansinntekter	0	0
<i>Utbetaling av finansutgifter</i>		
Renteutgifter	1 767	7 421
Valutatap	0	0
Annen finansutgift	0	0
Sum utbetaling av finansutgifter	1 767	7 421

Utbetalingen av finansutgifter gjelder renter og gebyr på for sen betaling av fakturaer.

Note 5 Utbetaling til investeringer og kjøp av aksjer		
	31.12.2023	31.12.2022
<i>Utbetaling til investeringer</i>		
Immaterielle eiendeler og lignende	0	0
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	0	0
Infrastruktureiendeler	0	0
Maskiner og transportmidler	0	0
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	88 174	288 865
Sum utbetaling til investeringer	88 174	288 865
	31.12.2023	31.12.2022
<i>Utbetaling til kjøp av aksjer</i>		
Kapitalinnskudd	0	0
Obligasjoner	0	0
Investeringer i aksjer og andeler	0	0
Sum utbetaling til kjøp av aksjer	0	0

Note 6 Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten		
	31.12.2023	31.12.2022
Tilfeldige og andre inntekter (Statskonto 530929)	0	0
Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten	0	0

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
	31.12.2023	31.12.2022
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten		
Tilskudd til ikke-finansielle foretak (advokatutgifter)	57 412 125	46 354 150
Tilskudd til husholdninger (erstatninger vaksinesaker)	33 075 355	53 178 352
Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten	90 487 480	99 532 502

Advokatutgifter (post 70) viste merutgifter på 4,8 mill. kroner. Ordningen er rettighetsbasert.

Særskilte tilskudd (post 71) dekker erstatninger i saker hvor staten har særskilt ansvar, i hovedsak vaksineskadesaker. Særskilte tilskudd er redusert med 20,1 mill. kroner sammenlignet med 2022. Posten viser et merforbruk på 6,9 mill. kroner i 2023.

Note 7 Sammenheng mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen**Del A Forskjellen mellom avregning med statskassen og mellomværende med statskassen**

	31.12.2023 Spesifisering av <u>bokført</u> avregning med statskassen	31.12.2023 Spesifisering av <u>rapportert</u> mellomværende med statskassen	Differanse
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	0	0	0
Obligasjoner	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Omløpsmidler			
Kundefordringer	0	0	0
Andre fordringer	0	0	0
Bankinnskudd, kontanter og lignende	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Langsiktig gjeld			
Annen langsiktig gjeld	0	0	0
<i>Sum</i>	0	0	0
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld*	-9 323 170	0	-9 323 170
Skyldig skattetrekk	-5 882 783	-5 882 783	0
Skyldige offentlige avgifter	-1 164	-459	-706
Annen kortsiktig gjeld**	-411 759	-5 055 330	4 643 571
<i>Sum</i>	-15 618 876	-10 938 572	-4 680 305
Sum	-15 618 876	-10 938 572	-4 680 305

*Leverandørgjeld angir ferdigbehandlede fakturaer fra 2023 med forfall i 2024. Saldo består i hovedsak av faktura for Statens pensjonskasse for 6. termin 2023 på 5,0 mill. kroner og fakturaer fra sakkyndige.

**Annen kortsiktig gjeld er periodisering av ubehandlede fakturaer med fakturadato i 2023 som blir betalt i 2024.

VI-B. Årsregnskap 2023

Fond for pasientskadeordningen – offentlig helsetjeneste

1. Ledelseskommentarer

Fondets formål og myndighet

Helse- og omsorgsdepartementet har fastsatt Instruks for fond for pasientskadeordningen – offentlig helsetjeneste.

Fondets formål er å finansiere utbetaling av erstatninger for pasientskader oppstått i offentlig helsetjeneste. Fondet skal ikke dekke driftskostnader i Norsk pasientskadeerstatning (NPE), i Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten (Helseklage), eller erstatningssøkeres utgifter til advokater.

Bestemmelser som myndighetene har fastsatt, og som definerer offentlig helsetjeneste: Forskrift 31. oktober 2008 nr. 1166 om pasientskadelovens virkeområder og om tilskuddsplikt for den som yter helsehjelp utenfor den offentlige helse- og omsorgstjeneste § 3. Det framgår av pasientskadeloven hvilke vilkår som må være oppfylt for å få erstatning for skader voldt i offentlig helsetjeneste. Erstatning for økonomisk tap reguleres av lov 13. juni 1969 nr. 26 om skadeserstatning og ulovfestet erstatningsrett.

De regionale helseforetakene, fylkeskommunene og kommunene skal selv dekke utgiftene til erstatninger for skader oppstått som følge av behandling gitt av tjenester organisert hos disse. Det skal ikke være krysssubsidiering mellom nivåene. De årlige tilskuddene blir utarbeidet basert på prognoser. Tilskuddene blir avregnet mot faktiske tall ved første fakturering påfølgende år. Fylkeskommuner og kommuner innbetaler tilskudd en gang per år. De regionale helseforetakene innbetaler tilskudd til NPE i fire terminer per år.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten, jf. pkt. 3.4.6. Vi mener at årsregnskapet gir et dekkende bilde av disponible midler, regnskapsførte inn- og utbetalinger, kostnader og inntekter, eiendeler og gjeld i fondet. Årsregnskapet inneholder forenklet oppstilling av bevilgningsrapporteringen og oppstilling av fondsregnskap med noter.

Vurdering av vesentlige forhold

I 2023 ble det utbetalt 1,3 milliarder kroner for offentlig helsetjeneste. Det er en økning på 29 prosent sammenliknet med 2022, selv om det er utbetalt erstatning i tolv prosent færre saker. Hovedårsaken til økningen er et høyere erstatningsnivå på flere av sakene som fikk utbetaling i 2023. Dette skyldes bl.a. endring av kapitaliseringsrenten² som trådte i kraft 1. oktober 2022, og som fikk full helårseffekt i 2023. I tillegg var det én uvanlig stor utbetaling i 2023 som følge av en høyesterettsdom.

² Kapitaliseringsrenten gir uttrykk for hvilken avkastning man må kunne forvente at den skadelidte vil oppnå, med fratrukk for antatt inflasjon. Jo lavere kapitaliseringsrente, desto høyere blir erstatningsbeløpet.

Beholdningen på fondet rapportert til statsregnskapet per 31.12.2023 er 5 mill. kroner. Det er en reduksjon på 34,9 mill. kroner fra 2022.

Totale overføringer til fondet ble økt med 287 mill. kroner sammenlignet med 2022. Reduksjon i fondets resultat skyldes at totalt tilskudd fra de regionale helseforetakene, fylkeskommunene og kommunene for 2023 ble redusert med avregning fra 2022.

Virksomhetsregnskapet etter kontantprinsippet

Instruksen, som er fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet, fastslår at fond for pasientskadeordningen - offentlig helsetjeneste skal føre regnskap etter kontantprinsippet. Det betyr at virksomhetsregnskapet skal presenteres etter kontantprinsippet ved årsslutt. Tilskuddene knyttet til offentlig helsetjeneste og NPEs utbetaling av erstatninger for samme område, føres over egen konto i Norges Bank. Årsregnskapet for 2023 er presentert etter kontantprinsippet, og skal ivareta kravene i instruksen.

Revisjonsordning

Riksrevisjonen er ekstern revisor, og bekrefter årsregnskapet for fond for pasientskadeordningen - offentlig helsetjeneste. Vurdering av regnskapet vil framgå av revisjonsberetningen som fondet mottar våren 2024. Årets revisjon er per i dag ikke fullført.

15.03.2024

Kristin Cordt-Hansen
direktør

2. Prinsippnote til årsregnskapet – oppstilling av bevilgningsrapportering for statlige fond

Årsregnskap for statlige fond er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.6 og Finansdepartementets rundskriv R-115 av september 2019, punkt 8.

Definisjon av statlig fond

Et statlig fond er en formuesmasse (kapital) som regnskapsmessig er adskilt fra statens øvrige midler. Bruken er bundet til et nærmere fastsatt formål med varighet utover ett budsjettår. Fond har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Betalingsformidling skal skje gjennom statens konsernkontoordning, og likvidene skal oppbevares på oppgjørskonto i Norges Bank. Beholdninger på oppgjørskonti overføres til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Øvre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser fondets saldo og likvidbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges Bank. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser som fondet er oppført med i statens kapitalregnskap, vises i oppstillingens nedre del.

3. Prinsippnote til årsregnskapet - oppstilling av fondsregnskapet for statlige fond

Fondsregnskapet tilsvarer oppstillingen av virksomhetsregnskapet i årsregnskapet for statlige virksomheter. Fondsregnskapet er utarbeidet etter kontantprinsippet. Det innebærer at inntektene (overføringer til fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er innbetalt. Utgifter (overføringer fra fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er utbetalt.

Resultatoppstillingen inneholder alle overføringer til og fra fondet i regnskapsåret. Periodens resultat er forskjellen mellom overføring til og fra fondet. Resultatet viser netto endringer i fondskapitalen. Resultatet er overført til opptjent fondskapital i balanseoppstillingen. I note til fondsregnskapet omtales kortsiktige fordringer. Opplysningen framkommer ikke av balansen, fordi regnskapet utarbeides etter kontantprinsippet.

Kapitalinnskudd eller tilbakebetaling av kapitalinnskudd i fondet vises ikke i resultatoppstillingen, men blir ført direkte i balansen mot innskutt fondskapital.

Fond for pasientskadeordningen - offentlig helsetjeneste - består utelukkende av statlige midler, og staten disponerer derfor midlene i fondet. I kapitalregnskapet skal dette fondet føres både under kontolån ordinære fond (gjeld), i kontogruppe 81, og under ordinære fond (eiendeler) i kontogruppe 64.

4. Sammenheng mellom prognose, avregning og regnskap

Prognose og avregning	2023	2022	Differanse
Prognose regionale helseforetak (RHF)	1 100 000 000	872 000 000	228 000 000
Avregning RHF foregående år	-20 719 516	-52 367 293	31 647 777
Egenandeler RHF	0	4 503 009	-4 503 009
Sum innbetalt fra statlige regnskaper	1 079 280 484	824 135 716	255 144 768
Prognose fylkeskommuner	6 000 000	6 000 000	0
Avregning fylkeskommuner foregående år	-4 660 500	-238 500	-4 422 000
Sum innbetalt fra fylkeskommuner	1 339 500	5 761 500	-4 422 000
Prognose kommuner	210 000 000	185 000 000	25 000 000
Avregning kommuner foregående år	-29 348 336	-31 656 750	2 308 414
Sum innbetalt fra kommuner	180 651 664	153 343 250	27 308 414
Sum overføringer til fondet	1 261 271 648	983 240 466	278 031 182
Prognose erstatningsutbetalinger	1 316 000 000	1 063 000 000	253 000 000
Prognose periodens resultat	-54 728 352	-79 759 534	25 031 182
			-
Regnskap	2023	2022	Differanse
Tilskudd fra regionale helseforetak	1 079 280 485	819 632 704	259 647 781
Egenandeler fra helseforetak	0	4 503 009	-4 503 009
Tilskudd fra statlige virksomheter	1 079 280 485	824 135 713	255 144 772
Tilskudd fra fylkeskommuner	1 339 499	5 761 500	-4 422 001
Tilskudd kommuner	180 651 669	153 343 245	27 308 424
Tilskudd fra fylkeskommuner og kommuner	181 991 168	159 104 745	22 886 423
Sum overføringer til fondet	1 261 271 653	983 240 458	278 031 195
Erstatningsutbetalinger	1 296 132 433	1 006 766 313	289 366 120
Bank- og kortgebyr	716	869	-153
Periodens resultat	-34 861 496	-23 526 724	-11 334 772

5. Oppstilling av bevilgningsrapportering etter forenklet oppstillingsplan med tilhørende noter

Tabell 1. Oppstilling av bevilgningsrapportering per 31.12.2023

Beholdninger rapportert i likvidrapport	2023
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	39 824 751
Endringer i perioden	-34 861 496
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	4 963 254

Tabell 2. Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet per 31.12.2023

Konto	Tekst	2023	2022	Endring
640701	Oppgjørskonto i Norges Bank	4 963 254	39 824 751	-34 861 497
810701	Fondskapital	-4 963 254	-39 824 751	34 861 497

Note A Forklaring av samlet tildeling (utgifter)

Driftsutgiftene i offentlig helsetjeneste dekkes over NPEs ordinære driftsbevilgning på kap. 741, post 01 Driftsutgifter. Erstatnings søkeres utgifter til advokathjelp etter pasientskadeloven § 11 dekkes over kap. 741 post 70 Advokatutgifter. Fondet mottar ikke bevilgninger over statsbudsjettet. Endring i fondskapital inkluderer endringer i saldo for interimskonto.

6. Oppstilling av fondsregnskap som skal vise alle fondets utgifter, inntekter, eiendeler, fondskapital og eventuelt gjeld

Tabell 3. Resultatoppstilling

Resultatoppstilling	Note	2023	2022
Overføringer til fondet:			
Tilskudd fra statlige virksomheter	1	1 079 280 484	824 135 716
Tilskudd fra fylkeskommuner	1	1 339 500	5 761 500
Tilskudd fra kommuner	1	180 651 669	153 343 245
Sum overføringer til fondet	1	1 261 271 653	983 240 461
Overføringer fra fondet:			
Erstatningsutbetalinger	2	1 296 132 433	1 006 766 313
Annet	2	716	869
Sum overføringer fra fondet	2	1 296 133 149	1 006 767 182
Periodens resultat		-34 861 496	-23 526 721
Disponering:			
Overføring av periodens resultat til fondskapital		34 861 496	23 526 721

Resultatoppstilling - kolonne 2023 og 2022 er korrigerert med åpne poster og IB jf. kontantprinsippet

Periodens resultat er overført til opptjent fondskapital i balansen. Opptjent fondskapital framkommer ved at periodens resultat er lagt til opptjent fondskapital foregående år.

Tabell 4. Balanseoppstilling

Balanseoppstilling	Note	2023	2022
Eiendeler:			
Oppgjørskonto i Norge Bank		4 963 254	39 824 751
Sum eiendeler		4 963 254	39 824 751
Fondskapital og forpliktelser:			
Opptjent fondskapital		4 963 254	39 824 751
Sum fondskapital og forpliktelser		4 963 254	39 824 751

Sum fondskapital og forpliktelser tilsvare beholdningen på oppgjørskontoen i Norges Bank, jf. rapportering til kapitalregnskapet. Beholdningen har gått ned med 34,9 mill. kroner fra 2022 til 2023.

Reduksjon i fondets resultat skyldes at totalt tilskudd for 2023 ble redusert med avregning fra 2022. Det førte til at de totale overføringene til fondet i 2023 ble mindre enn de faktiske erstatnings-utbetalingene.

Tabell 5. Overføring til fondet

Note 1 Overføringer til fondet	2023	2022	Differanse
8250 Tilskudd fra regionale helseforetak	1 079 280 485	819 632 704	259 647 781
8251 Korrigert IB	0	4 503 009	-4 503 009
8251 Egenandel helseforetak korrigert	0	4 503 009	-4 503 009
Tilskudd fra statlige virksomheter	1 079 280 485	824 135 713	255 144 772
8310 Tilskudd fra fylkeskommuner	1 339 500	5 761 500	-4 422 000
8300 Tilskudd fra kommuner	180 651 669	153 343 245	27 308 424
Sum overføringer til fondet	1 261 271 654	983 240 458	278 031 196

Beløp er korrigert med åpne poster og IB jf. kontantprinsippet

Tilskudd som innkreves er basert på prognose for erstatningsutbetalinger for inneværende år og en avregning av differansen mellom innbetalte tilskudd og faktiske erstatningsutbetalinger foregående år. Dette følger av instruks for fond for pasientskadeordningen – offentlig helsetjeneste.

Netto tilskudd fra de regionale helseforetakene, etter avregning av differansen mellom innbetalte tilskudd og faktiske erstatningsutbetalinger i 2023, er økt med 259,7 mill. kroner sammenlignet med 2022. Mesteparten av denne økningen skyldes at prognosen for erstatningsutbetalinger økte med 228,0 mill. kroner i 2023 sammenlignet med 2022. Resterende økning på 31,6 mill. kroner skyldes reduksjon i avregningen i de regionale helseforetakenes favør på 20,7 mill. kroner i 2023, sammenlignet med 52,4 mill. kroner i 2022. Innkreving av egenandel fra helseforetakene utgikk fra 01.01.2022, jf. oppdatert instruks for fondet per 15.12.2021. Egenandel i regnskap 2022 gjelder fakturering i slutten av 2021 som først ble innbetalt i 2022.

Netto tilskudd fra kommuner, etter avregning av differansen mellom innbetalte tilskudd og faktiske erstatninger i 2023, økte med 27,3 mill. kroner sammenlignet med 2022. Økningen skyldes i hovedsak høyere prognose i erstatningsutbetalinger i kommunehelsetjenesten for 2023 enn for 2022.

Netto tilskudd fra fylkeskommuner, etter avregning av differansen mellom innbetalte tilskudd og faktiske erstatninger i 2022, ble redusert med 4,4 mill. kroner i 2023 sammenlignet med 2022.

Tabell 6. Overføring fra fondet

Note 2 Overføringer fra fondet	2023	2022	Differanse
Erstatningsutbetalinger	1 296 132 433	1 006 766 313	289 366 120
Bank- og kortgebyr*	716	869	-153
Sum overføringer fra fondet	1 296 133 149	1 006 767 182	289 365 967

*Gjeld er fjernet for å fremstille regnskapet etter kontantprinsippet. I virksomhetsregnskapet er åpne poster tilbakeført for 2023.

Tabell 7. Erstatningsutbetalinger fordelt

Erstatningsutbetalinger fordelt	2023	2022
Regionale helseforetak	84,0 %	84,5 %
Fylkeskommuner	0,1 %	0,1 %
Kommuner	15,9 %	15,4 %
Totalt	100 %	100 %

Fordelingen er hentet fra internt saksbehandlingssystem.

VI-C. Årsregnskap 2023

Fond for pasientskadeordningen – privat helsetjeneste

1. Ledelseskomentarer

Fondets formål og myndighet

Helse- og omsorgsdepartementet har fastsatt Instruks for fond for pasientskadeordningen – privat helsetjeneste.

Fondet skal finansiere driftskostnader til å behandle saker om erstatning knyttet til privat helsetjeneste, og utbetaling av erstatninger for pasientskader oppstått i privat helsetjeneste. Driftskostnadene omfatter både saksbehandlingskostnader og administrasjonskostnader, inkludert nødvendige utgifter til IT-systemer, registre over private aktører og andre kostnader som er nødvendige for å kunne forvalte ordningen for privat helsetjeneste. Dekning av driftskostnadene omfatter saksbehandling både i Norsk pasientskadeerstatning (NPE) og i Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten (Helseklage). Inntektene til fondet finansieres av tilskudd betalt av private aktører etter pasientskadeloven § 8.

Aktører som regnes som tilbydere av private helsetjenester går fram av pasientskadeloven § 8 og § 7 andre ledd. Jf. også § 3 i forskrift 31. oktober 2008 nr. 1166 om pasientskadelovens virkeområde og om tilskuddsplikt for den som yter helsehjelp utenfor den offentlige helse- og omsorgstjenesten. Disse aktørene har plikt til å betale tilskudd til NPE.

Forskriften gir også nærmere bestemmelser om reguleringen av privat helsetjeneste, inkludert omfanget på de årlige tilskuddene som skal innbetales til fondet. De årlige tilskuddene er ment å dekke alle kostnader knyttet til skader som oppstår i det aktuelle året. Kostnadene omfatter driftskostnader, utgifter til advokater og erstatninger. Gjennom innbetalinger til fondet skal det avsettes midler til framtidige erstatningsutbetalinger, inkludert skader som har skjedd, men som ikke er meldt eller oppgjort.

Tilskuddene skal justeres over tid for å korrigere for eventuelle avvik mellom fondets faktiske størrelse og de avsetninger som anses som nødvendig for å dekke framtidige erstatningsutbetalinger.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten, jf. pkt. 3.4.6. Vi mener at årsregnskapet gir et dekkende bilde av disponible midler, regnskapsførte inn- og utbetalinger, kostnader og inntekter, eiendeler og gjeld i fondet. Årsregnskapet inneholder forenklet oppstilling av bevilgningsrapporteringen og oppstilling av fondsregnskap med noter.

Vurdering av vesentlige forhold

Det er utbetalt 77,7 mill. kroner i erstatninger i 2023, som er en økning på 24,1 mill. kroner sammenlignet med 2022. Regnskapet for fondet viser samlede utgifter på 119,5 mill. kroner i 2023. Det er en økning på 28,7 mill. kroner sammenlignet med 2022. Endringen i utgiftene skyldes i hovedsak økte erstatningsutbetalinger.

Antall saker til utbetaling økte med 32 prosent i 2023 sammenlignet med 2022, mens utbetalingene økte med 31 prosent. Høyeste utbetaling i 2023 var på 11,2 mill. kroner, mens høyeste utbetaling i 2022 var på 5,5 mill. kroner. Endring av kapitaliseringsrenten³ som trådte i kraft 1. oktober 2022 fikk helårseffekt i 2023 og har bidratt til høyere erstatningsutbetalinger.

Det er økte renteinntekter fra Norges Bank med 5,1 mill. kroner grunnet et generelt høyere rentenivå enn året før.

I 2023 hadde fondet samlede inntekter på 139,7 mill. kroner. Inntektene består av innbetalt tilskudd fra aktører i privat helsetjeneste og regresskrav. Tilskuddene økte med 15,8 mill. kroner fra 2022 til 2023. Regressinntektene i 2023 er økt med 1,6 mill. kroner sammenlignet med 2022.

Overføring av periodens resultat til fondskapital er redusert med 12,8 mill. kroner fra 2022 til 2023. Beholdningen på fondet rapportert til statsregnskapet per 31.12.2023 er 170,5 mill. kroner. Det er en økning på 20,2 mill. kroner fra 2022.

Virksomhetsregnskapet etter kontantprinsippet

I instruksen fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet, er det fastslått at fondet for pasientskadeordningen - privat helsetjeneste skal føre regnskap etter kontantprinsippet. Det betyr at virksomhetsregnskapet skal presenteres etter kontantprinsippet ved årsslutt. Tilskuddene knyttet til privat helsetjeneste og NPEs utbetaling av erstatninger for samme område føres over egen konto i Norges Bank. Årsregnskapet for 2023 er presentert etter kontantprinsippet, og skal ivareta kravene i instruksen.

Revisjonsordning

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for fond pasientskadeordningen – privat helsetjeneste. Vurdering av regnskapet vil framgå av revisjonsberetningen som fondet mottar våren 2024. Årets revisjon er per i dag ikke fullført.

15.03.2024

Kristin Cordt-Hansen
direktør

³ Kapitaliseringsrenten gir uttrykk for hvilken avkastning man må kunne forvente at den skadelidte vil oppnå, med fratrukk for antatt inflasjon. Jo lavere kapitaliseringsrente, desto høyere blir erstatningsbeløpet.

2. Prinsippnote til årsregnskapet – oppstilling av bevilgningsrapportering for statlige fond

Årsregnskap for statlige fond er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer fastsatt i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.6 og Finansdepartementets rundskriv R-115 av september 2019, punkt 8.

Definisjon av statlig fond

Et statlig fond er en formuesmasse (kapital) som regnskapsmessig er adskilt fra statens øvrige midler. Bruken er bundet til et nærmere fastsatt formål med varighet utover ett budsjettår.

Fond har en forenklet rapportering til statsregnskapet. Betalingsformidling skal skje gjennom statens konsernkontoordning, og likvidene skal oppbevares på oppgjørskonto i Norges Bank. Beholdninger på oppgjørskonti overføres til nytt år.

Bevilgningsrapporteringen

Øvre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser fondets saldo og likvidbevegelser på fondets oppgjørskonto i Norges Bank. Alle finansielle eiendeler og forpliktelser som fondet er oppført med i statens kapitalregnskap, vises i oppstillingens nedre del.

3. Prinsippnote til årsregnskapet - oppstilling av fondsregnskapet for statlige fond

Fondsregnskapet tilsvarer oppstillingen av virksomhetsregnskapet i årsregnskapet for statlige virksomheter. Fondsregnskapet er utarbeidet etter kontantprinsippet. Det innebærer at inntektene (overføringer til fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er innbetalt. Utgifter (overføringer fra fondet) vises i oppstillingen av resultatet når de er utbetalt.

Resultatoppstillingen inneholder alle overføringer til og fra fondet i regnskapsåret. Periodens resultat er forskjellen mellom overføring til fondet og overføring fra fondet, og resultatet viser netto endringer i fondskapitalen. Resultatet er overført til opptjent fondskapital i balanseoppstillingen. I note til fondsregnskapet omtales kortsiktige fordringer. Opplysningen framkommer ikke av balansen, fordi regnskapet utarbeides etter kontantprinsippet.

Kapitalinnskudd eller tilbakebetaling av kapitalinnskudd i fondet vises ikke i resultatoppstillingen, men blir ført direkte i balansen mot innskutt fondskapital

4. Oppstilling av bevilgningsrapportering etter forenklet oppstillingsplan med tilhørende noter

Tabell 1. Oppstilling av bevilgningsrapportering per 31.12.2023

Beholdninger rapportert i likvidrapport	Regnskap 2023
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	150 313 461
Endringer i perioden	20 229 901
Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank	170 543 362

Tabell 2. Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet per 31.12.2023

Konto	Tekst	2023	2022	Endring
810702	Beholdninger på konto(er) i Norges Bank	-170 543 362	-150 313 461	-20 229 901

Forklaring av samlet tildeling (utgifter)

Fond for pasientskadeordningen – privat helsetjeneste fullfinansieres av private helseaktører, og dekker erstatningsutbetalinger, advokatutgifter og driftsutgifter. Fondet mottar ikke bevilgning over statsbudsjettet.

5. Oppstilling av fondsregnskap som skal vise alle fondets utgifter, inntekter, eiendeler, fondskapital og eventuelt gjeld

Tabell 3. Resultatoppstilling

Resultatoppstilling	Note	2023	2022
Tilskudd fra private helseaktører	1	137 744 608	123 423 115
Regress fra private helseaktører	1	1 991 411	415 124
Sum overføringer til fondet	1	139 736 019	123 838 239
Erstatningsutbetalinger	2	-77 737 905	-53 667 734
Dekning av driftsutgifter NPE	2	-36 422 501	-29 637 327
Dekning av driftsutgifter Helseklage	2	-10 815 017	-8 809 260
Annet	2	5 505 309	1 302 759
Sum overføringer fra fondet	2	-119 470 114	-90 811 562
Periodens resultat *		20 265 905	33 026 677
<i>Disponering:</i>			
Overføring av periodens resultat til fondskapital		20 265 905	33 026 677

* Tilleggsinformasjon for periodens resultat og overføring av periodens resultat til fondskapital:

Differansen mellom periodens resultat og det som er rapportert som fondskapital i statsregnskapet per 31.12.2023 utgjør 36 004 kroner. Dette er korrigerende av saldo på balansekonto ved årsslutt. Dette er vurdert som ikke vesentlig, og vil bli korrigert i 2024.

Periodens resultat er overført til opptjent fondskapital i balansen. Opptjent fondskapital beregnes ved å legge periodens resultat til opptjent fondskapital i foregående år.

Tabell 4. Balanseoppstilling

Balanseoppstilling	2023	2022
Eiendeler:		
Oppgjørskonto i Norges Bank	170 543 362	150 313 461
Sum eiendeler	170 543 362	150 313 461
Fondskapital og forpliktelser:		
Opptjent fondskapital	170 543 362	150 313 461
Sum fondskapital og forpliktelser	170 543 362	150 313 461

Tabell 5. Inntekter

Note 1 Overføringer til fondet	2023	2022	Differanse
8481 Tilskudd fra privat helsetjeneste	134 569 136	127 493 221	7 075 915
Tilbakeføring åpne poster per 31.12	3 175 472	-3 994 888	7 170 360
Tilskudd fra private aktører	137 744 608	123 498 333	14 246 275
8480 Regress	170 000	1 422 737	-1 252 737
Tilbakeføring åpne poster per 31.12	1 821 411	-1 007 613	2 829 025
Regress fra private aktører	1 991 411	415 124	1 576 288
8740 Tilskudd privat sektor, virksomheter	0	-75 218	75 218
Tilskudd privat sektor, virksomheter	-	-75 218	75 218
Sum overføringer til fondet	139 736 019	123 913 457	15 822 562

For både konto 8481 Tilskudd fra privat helsetjeneste, 8740 Tilskudd privat sektor virksomheter og 8480 Regress vises en spesifisering av hvordan inngående balanse, åpne poster fra tidligere år og åpne poster per 31.12.2023 er tatt hensyn til for å ivareta kravet om kontantprinsippet i årsregnskapet.

I 2023 hadde fondet samlede inntekter på 139,7 mill. kroner. Inntektene består av innbetalt tilskudd fra aktører i privat helsetjeneste og regresskrav. Tilskudd fra private helseaktører har økt med 15,8 mill. kroner fra 2022 til 2023.

Regressinntektene i 2023 økte med 1,6 mill. kroner sammenlignet med 2022. Økningen skyldes at det ble innbetalt flere krav fra tidligere år via Statens innkrevingsentral i 2023.

Tabell 6. Utgifter

Note 2 Overføringer fra fondet	2023	2022	Differanse
Erstatningsutbetalinger	-77 737 905	-53 667 734	-24 070 171
Dekning av driftsutgifter NPE	-36 422 501	-29 637 327	-6 785 174
Dekning av driftsutgifter Helseklage	-10 815 017	-8 809 260	-2 005 757
Annet	5 505 309	1 302 759	4 202 550
Sum overføringer fra fondet	-119 470 114	-90 811 562	-28 658 552

Det er utbetalt 77,7 mill. kroner i erstatninger i 2023. Det er en økning på 24,1 mill. kroner sammenlignet med 2022. Økningen skyldes at det er flere saker ferdig behandlet i 2023 og en enkelt sak med høy utbetaling.

Driftsutgiftene i NPE og i Helseklage er belastet fondet med utgangspunkt i en gjennomsnittspris for hvor mye det koster å behandle en sak, inkludert advokatutgifter. Antall saker økte i 2023 med 32 prosent sammenlignet med 2022, mens utbetalingene økte med 31 prosent. Som et resultat av flere behandlede saker økte driftsutgiftene til NPEs saksbehandling med 6,8 mill. kroner. For Helseklage økte driftsutgiftene med 2,0 mill. kroner.

Annet-posten fordeler seg mellom bank- og kortgebyr, øreavrunding, konstaterte tap på fordringer, renteinntekter og valutagevinst, se tabell 7 under.

Tabell 7. Annet

Annet	2023	2022	Differanse
7770 Transaksjonskostnader (bank - og kortgebyr)	-1 777	-2 375	598
7772 Øreavrunding	-353	-95	-259
7830 Konstaterte tap på fordringer	-690 940	-195 845	-495 095
7831 Konstaterte tap på fordringer - Regress	-450 000	-	-450 000
8050 Renteinntekt - konti utenfor konsernkontoordningene (Norges Bank)	6 613 676	1 465 793	5 147 883
8051 Renteinntekter	34 697	35 280	-583
8060 Valutagevinst	6	-	6
Sum	5 505 309	1 302 759	4 202 550

Konto 7772 består hovedsakelig av automatiske øreavrunding i forbindelse med fakturering. I tillegg er det bokført poster under 100 kroner som enten er for mye eller for lite innbetalt på kunderskonto. Vi betaler ikke tilbake, og krever ikke inn, beløp under 100 kroner fordi vi har vurdert at det er for kostbart og tidkrevende. Statens innkrevingsentral krever heller ikke inn beløp under 100 kroner av samme grunn.

Ved tapsføring benyttes konto 7830 Tap på fordringer/7831 Tap på fordringer regress. Disse kontoene kan kun benyttes når kravene i økonomireglementet kap. 5.4 (pkt. 5.4.2.5, 5.4.3, 5.4.4, 5.4.5) er oppfylt. NPE bruker Statens innkrevingsentral til å følge opp krav som ikke blir betalt som forutsatt.

Det er ført tap på fordringer på 1,1 mill. kroner på 33 tilskuddskrav på konto 7830 og ett regresskrav på konto 7831 i 2023. Det er en økning på 1,0 mill. kroner sammenlignet med 2022. Samtidig er det ført tilsvarende inntekt på konto 8481 Tilskudd fra privat helsetjeneste for å ivareta kravet om kontantprinsippet i årsregnskapet.

Inntekter på konto 8050 er renteinntekter betalt av Norges Bank ved årsslutt. Det er en økning på 5,1 mill. kroner sammenlignet med 2022 på grunn av et generelt høyere rentenivå i 2023. Inntekter på konto 8051 er renter betalt fra Statens Innkrevingsentral i forbindelse med innkrevingen.